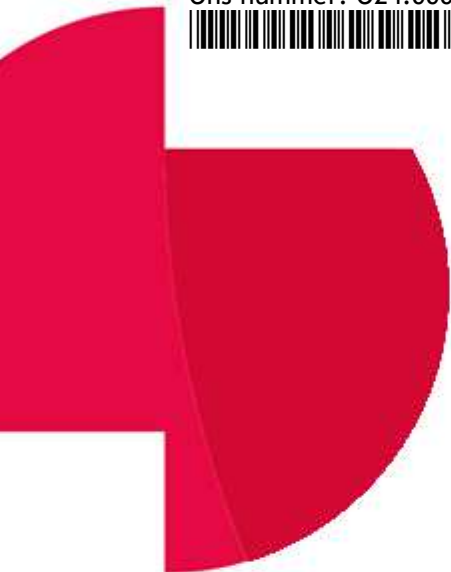

Ons nummer: 024.000317

Bestuursrapportage

oktober, november, december 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programma 1: Sociaal.....	4
3	Programma 2: Ruimte.....	15
4	Programma 3: Bestuur	29
5	Overzichten.....	38
6	Mutaties reserves.....	39
7	Paragrafen	40
8	Ontwikkelfonds en overige projecten.....	41
8.1	Ontwikkelfonds	41
8.2	Financieel overzicht Ontwikkelfonds	46
8.3	Overige majeure projecten	47
9	Toelichting op het verwachte rekeningresultaat	49
10	Ombuigingsmonitor.....	57

1 Inleiding

Aanbieding bestuursrapportage

Bijgaand ontvangt u de Bestuursrapportage oktober, november, december 2023.

- In deze berap rapporteren we over afwijkingen bij speerpunten en projecten. De speerpunten zijn afkomstig vanuit de Programmabegroting 2023. Daar waar er nieuwe zaken zijn die interessant zijn voor de raad, worden deze ook gemeld. Nieuwe teksten bij speerpunten en projecten zijn in groene tekst aangegeven.
- Via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023 zijn specifieke middelen toegekend voor de komende jaren. Waar mogelijk zijn deze middelen vermeld bij de overeenkomstige speerpunten, bij de projecten of bij de paragrafen.
- Met deze bestuursrapportage, die uitkomt na het begrotingsjaar, kunnen we geen begrotingswijzigingen meer doorvoeren. In deze berap geven we een overzicht van een aantal nieuwe afwijkingen die van invloed zijn op het te verwachten resultaat.
- Per saldo is er een verwacht voordeel van ca. € 9,2 miljoen ten opzichte van de vorige berap.
- In paragraaf 9 zijn de diverse verwachtingen toegelicht.
- Ook de overige onderdelen van de bestuursrapportage zijn geactualiseerd.

Leeswijzer afwijkingen

We rapporteren steeds op drie onderdelen. Hierbij gebruiken we de volgende icoontjes:

Voor Inhoud: 	Voor Financiën: 	Voor Planning:
--	--	--

Per onderdeel kennen we een kleur toe. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Alles ligt op schema. 	Er dreigen afwijkingen. 	Er zijn afwijkingen.
---	--	--

Mutaties t.o.v. de vorige rapportage markeren we met een Δ (verbetering) of een ∇ (verslechtering). Bij Financiën is de rapportage van de afwijking ten opzichte van de begroting. Tekstuele mutaties in de programma's en bij de projectrapportage geven we weer in groene kleur.

Prognose resultaat

In de Programmabegroting 2023 is voor 2023 een nadelig saldo begroot van € 12,6 miljoen. De op 2 februari vastgestelde Actualisatie van de Programmabegroting 2023 gaf een verbetering van het begrote saldo van € 2,6 miljoen. De vorige bestuursrapportages gaven een nadeel op de exploitatie van € 5,6 miljoen. Daardoor is het begrote saldo voorafgaand aan deze bestuursrapportage veranderd in € 15,5 miljoen nadelig.

Uit het overzicht van paragraaf 9 van deze bestuursrapportage blijkt dat we een extra voordeel verwachten van € 9,2 miljoen. Dat leidt dit tot een aangepast verwacht resultaat over 2023 van € 6,3 miljoen nadelig. Dat is dus € 6,3 miljoen gunstiger dan het oorspronkelijk begrote nadelige saldo van € 12,6 miljoen.

Opgemerkt zij dat bovenstaande verwachting een voorlopige inschatting is. Pas in de eerste drie/vier maanden van 2024 komt alle informatie samen en weten we waar we op uitkomen. Een deel van het nu verwachte resultaat zal nodig zijn voor resultaatbestemmingen. Daar komen we bij het voorstel over de Jaarstukken 2023 op terug.

2 Programma 1: Sociaal

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
	Hoofdtakveld Onderwijs			
1.	Opstellen IHP			
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>			
		2023	2024	2025
	Opstellen nieuw huisvestingsplan	-40	0	0
	Indexeren investeringsprogramma onderwijshuisvesting	-37	-46	-55
	<p><u>Toelichting:</u> We stellen samen met de schoolbesturen een nieuw toekomstbestendig Integraal Huisvestingsplan (IHP) op voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. We worden daarbij ondersteund door een externe partij. De gegunde partij is een specialist met ervaring in de regio, waarin ook de schoolbesturen hun vertrouwen hebben uitgesproken. We kiezen voor een zorgvuldig proces, dit kost tijd. We verwachten de uitkomst te kunnen delen met de raad in het tweede kwartaal van 2024.</p>			
2.	Integrale Kindaanpak			
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>			
		2023	2024	2025
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Om kinderen gelijke kansen te bieden is het belangrijk dat kinderopvang, onderwijs, zorg, sport en cultuur goed op elkaar aansluiten. We leggen verbindingen tussen de verschillende beleidsterreinen en stimuleren de samenwerking tussen de diverse partijen. Via de gemeentelijk subsidieregeling IKA kunnen zij hiervoor subsidie ontvangen. De huisvesting van kinderopvang is geen zorgplicht van de gemeente, maar een integraal kindcentrum komt zonder de gemeente moeilijk tot stand. In het nieuwe onderwijshuisvestingsplan is daarom opgenomen dat bij ieder huisvestingsvraagstuk de visie op opgroeien en ontwikkelen zo mogelijk wordt vertaald naar de huisvesting.</p>			
3.	Opstellen en uitvoeren Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026			▲
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>			
		2023	2024	2025
	Doorgaan met de weekend- en zomerschool	-42	-50	-50
	<p><u>Toelichting:</u> We gaan voor gelijke kansen voor alle kinderen. Het onderwijsachterstandenbeleid wil door onder meer vroegtijdige signalering en de inzet op kwalitatief hoogwaardige voorschoolse voorzieningen betere kansen bieden aan kinderen die vanwege sociaaleconomische, culturele en/of taalenmerken het risico lopen op onderwijsachterstanden. Het aanbod van de weekend- en zomerschool binnen Súdwest-Fryslân is daar een onderdeel van. Dit loopt goed en willen we graag continueren. Het onderwijsachterstandenbeleid 2018-2022 van onze gemeente is geëvalueerd met partners uit kinderopvangorganisaties, het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg. Vanuit de evaluatie zijn bestaande en nieuwe speerpunten geformuleerd. Wat werkt, zetten we voort. We streven ernaar - zoals beschreven in de vorige berap - een geactualiseerd beleidsplan in Q2 2024 aan de gemeenteraad voor te leggen.</p>			

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Sport				
4.	Ontwikkelen nieuw sportbeleid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Investeren in buitensport accommodaties	0	-35	-35	-35
	Bewegen in de Openbare Ruimte	-140	-140	-140	-140
	Keuren buitensport- en speelmogelijkheden	-55	-55	-55	-55
	Motie Sportmiddelen	-100	-100	-100	-100
	<p><u>Toelichting:</u> Er is gewerkt aan een herijking van het sportbeleid (2024+). Belangrijke speerpunten zijn: 1. Alle inwoners in beweging; vergroten sport- en beweegdeelname in alle leeftijdscategorieën, met aandacht voor kwetsbare doelgroepen en inzetten op sociaal, veilige, gezonde en inclusieve sportomgeving. 2. Veilige, toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties: waar ingezet wordt op kwalitatief hoogwaardige accommodaties en multifunctioneel gebruik, het versterken van sporten, bewegen en spelen in openbare ruimte en inzetten op veilige en toegankelijke sportomgeving. 3. Versterken van de waarde van sport en bewegen: met versterken van de sociaaleconomische waarde en de economische waarde als het gaat om evenementen, topsport en talentontwikkeling en vitale verenigingen.</p> <p>Tijdens de informerende bijeenkomst op 29 november is de raad geïnformeerd over de nieuwe beleidsvisies voor sport en bewegen en cultuur. Het sport- en beweegbeleid ‘Sport ferbynt, de krêft fan bewege 2024+’ is op 21 december 2023 door de raad vastgesteld.</p> <p>Naast het ontwikkelen van nieuw sportbeleid is de regeling sporthulpmiddelen in werking getreden en staat open voor het subsidieaanvragen. Na een jaar zal een evaluatie van de regeling plaatsvinden. De raad wordt hierover via een actieve info geïnformeerd. Ook de subsidieregeling Bewegen in de Openbare Ruimte staat open voor het aanvragen van subsidie.</p>				
5.	Sporthart Bolsward				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Het college van B&W heeft op 21 november 2023 de raad actief geïnformeerd over de stand van zaken van het Plan van aanpak Groene Sporthart Bolsward. Bij de bespreking van het Ontwikkelfonds in 2024 zal dit project ook aan de orde komen.</p> <p>De raad heeft op 21 december 2023 de nota “Kunstgras in Súdwest-Fryslân, nu en in de toekomst” vastgesteld. Hierdoor is het bouwen in de centrale zoekzone van het Groene Hart Bolsward een stap dichterbij gekomen, omdat het verlies van een volwaardig voetbalveld nu kan worden gecompenseerd.</p>				

Verder is gestart met het opstellen van een proces voor Ontwikkeld gebied B, dat gaat over de locatie van zwembad Vitaloo. Over het verloop van dit proces zal de raad tussentijds worden geïnformeerd.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Cultuur				
6.	Uitvoering museumbeleid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Ondersteunen van kunst en cultuur en musea	0	0	-410	-370
	Ondersteunen van de samenwerking van onze musea	-8	-8	-8	-8
	<u>Toelichting:</u> We voeren het vastgestelde museumbeleid (maart 2022) uit. Enkele van de speerpunten in dit beleid zijn toekomstbestendige musea door kwaliteitsverbetering en stimuleren van samenwerking tussen musea. De subsidieregeling voor musea is herijkt, zodat deze beter aansluit bij het nieuwe beleid. Op 14 november heeft het college besloten de gewijzigde ontwerp-Subsidieregeling musea 2025-2028 nogmaals ter inzage te leggen. De gewijzigde ontwerp-Subsidieregeling heeft tot 20 december 2023 ter inzage gelegen. Hierop zijn zes reacties binnengekomen. Momenteel worden deze reacties verwerkt. Daarna stellen we de regeling definitief vast. Ook het Reglement museumcommissie is in 2023 vastgesteld. Deze commissie adviseert het college hoe de subsidies verdeeld en toegekend kunnen worden.				
7.	Aansluiten bij Arcadia				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Aansluiting Arcadia	-75	-75	-75	0
	<u>Toelichting:</u> In 2025 wil Súdwest-Fryslân een actieve bijdrage gaan leveren aan Arcadia op een manier die passend is bij ons DNA en actuele thema's die spelen. We gaan dit in samenwerking met Arcadia, dat in de lead is, en onze lokale culturele instellingen, organisaties en toerismesector verder concretiseren en uitwerken. In november 2023 heeft er een ambtelijk gesprek met de organisatie van Arcadia plaatsgevonden. Daarop volgde eind 2023 een bestuurlijk overleg met een aantal wethouders en de organisatie van Arcadia. Het voornaamste bespreekpunt was het besluit van de provincie om het provinciale budget voor Arcadia voor de periode van 2024-2028 te halveren. Welke consequenties dit voor Arcadia in de verdere uitvoering zal hebben, en daarmee voor onze gemeente, is nog niet duidelijk. Aan de organisatie is om financiële stukken gevraagd.				
8.	Toekomstbestendige exploitatie De Tiid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<u>Toelichting:</u> Nu De Tiid operationeel is, verschuift de aandacht naar de exploitatiefase. Het onderzoek naar de exploitatie van Stichting HCW is afgerond. De bevindingen zijn beschreven in de notitie				

	‘Exploitatie Stichting HCW Lang leve ‘het huis van verhalen’. De gemeenteraad heeft op 20 juli 2023 besloten om een aantal maatregelen te nemen om de exploitatie van de Stichting HCW op een gezond niveau te krijgen en te houden. De komende periode worden de maatregelen verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Hiermee is deze opdracht afgerond. Verantwoording over de in het raadsbesluit gemaakte afspraken worden betrokken bij de verantwoording over de subsidies.			
9.	Ontwikkeling nieuw cultuurbeleid 2023-2026			
Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023				
	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<p>Toelichting: Het proces om te komen tot een geactualiseerd cultuurbeleid is in 2023 opgestart en afgerond. De informatie die we hebben verzameld via onder andere een enquête, diverse diepte-interviews en een themabijeenkomst heeft de input geleverd voor een nieuwe cultuurnotitie. Tijdens de informerende bijeenkomst op 29 november 2023 is de raad geïnformeerd over zowel de nieuwe beleidsvisie voor cultuur als voor sport en bewegen. De beleidsnotitie De krêft fan keunst en kultuer tichtby - 2024 en fierder’ is op 21 december 2023 door de raad vastgesteld.</p> <p>De ambities die in onze vorige beleidsnotitie Samenwerken aan Cultuur 2017-2021 zijn vastgelegd, blijven ook voor 2024 en verder onze leidraad. Het gaat om vier ambities:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instellingen, organisaties en inwoners werken samen aan cultuur 2. Er is verspreid over de gemeente een divers cultuuraanbod 3. Iedereen doet mee aan cultuur 4. Cultuureducatie is bereikbaar voor iedereen en verankerd in het onderwijs <p>Deze ambities worden in het nieuwe cultuurbeleid nader uitgewerkt. Hierbij versterken we wat goed gaat, scherpen we aan waar nodig en gaan we in de komende jaren samen met het culturele veld met concrete kansen aan de slag. Om inzicht te krijgen in de effectiviteit van het cultuurbeleid, wordt 1 keer per 3 jaar een enquête afgenomen over de beleving van cultuur in onze gemeente. Daarover maken we driejaarlijks een rapportage voor de raad. Hierin gaan we in op de voortgang en resultaten van het beleid.</p>				

Nr.	Speerpunt			
	Hoofdtakveld Dichtbij meedoen			
10.	Versterken sociale basis			
Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023				
	2023	2024	2025	2026
Subsidiëren van laagdrempelige activiteiten	-50	-50	-50	-50
Verhogen waardering mantelzorgers naar 100 euro	-45	-45	-45	-45
Voorfinancieren SPUK (Preventie)	-140	0	0	0
Investeren in preventie en vroegtijdige signalering	-25	-25	-25	-25
<p>Toelichting: We streven naar een samenleving met een sterke sociale samenhang en laagdrempelige toegankelijke voorzieningen waar mensen op elkaar kunnen terugvallen en meedoen in de samenleving. Dit doen we door de sociale basis te versterken. Onder sociale basis verstaan we activiteiten en voorzieningen waar mensen zonder indicatie aan deel kunnen nemen om elkaar te ontmoeten, te ontspannen, te ontplooiën, maar ook ondersteuning kunnen krijgen. Het betreffen zowel activiteiten georganiseerd door verenigingen als door organisaties als Sociaal Collectief (SoCo), bibliotheken, kerken, et cetera.</p>				

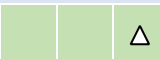
We werken op uiteenlopende manieren aan het versterken van de sociale basis voor jong en oud. Enkele voorbeelden:

- Door Sociaal Collectief worden diverse activiteiten georganiseerd om de verbinding in de wijk of dorp te versterken.
- Binnen Welzijn op Recept werken we samen met huisartsen, wijkverpleegkundigen en Sociaal Collectief aan de juiste zorg en ondersteuning voor mensen met psychosociale klachten.
- De Welzijnscoach van SoCo ondersteunt mensen o.b.v. het concept van positieve gezondheid, zodat inwoners hun welbevinden vergroten. De huisartsen zijn hier enthousiast over.
- Met Cool Súdwest zetten we in op zinvolle vrije tijdsbesteding en talentontwikkeling. Het aanbod is voor iedere jongere gemakkelijk beschikbaar en is zoveel mogelijk georganiseerd in een sociaal veilige en eigen omgeving.
- In juni is het Odensehuis in Sneek geopend, een laagdrempelige voorziening voor mensen met geheugenproblemen/beginnende dementie. In onze gemeente zijn nu twee Odensehuizen, één in Bolsward en één in Sneek.

Over hoe we deze sociale basis kunnen versterken zijn in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) afspraken gemaakt tussen gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en het ministerie. We hebben een aanvraag ingediend bij het Rijk voor de brede SPUK-gelden (=Specifieke Uitkering). Het vereiste Integrale Plan van Aanpak is eind september ingediend. De middelen worden verstrekt en die moeten we verantwoorden middels de Sisa-verantwoording.

Voor een sterke sociale basis zijn vrijwilligers en mantelzorgers belangrijk. We hebben de mantelzorgwaardering verhoogd naar € 100,-.

11. Uitvoeren beleid toekomstbestendige ontmoetingsruimten

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Nieuwbouw Klameare	-60	-60	-198	-198
Subsidiëren groot onderhoud en verduurzaming	0	-75	-150	-225
Ondersteunen ontmoetingsplaatsen aandachtswijken en -dorpen	-40	-40	-40	-40

Toelichting:

Onze ontmoetingsruimten zijn belangrijke plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar laagdrempelige- en preventieactiviteiten plaatsvinden. We zijn op diverse onderdelen aan de slag met het investeren in de ontmoetingsruimten. Zo werken we aan toekomstbestendige ontmoetingsruimten door een inhaalslag op groot onderhoud en verduurzaming. Hiervoor wordt gewerkt aan een nieuwe subsidieregeling, die samen met de besturen van ontmoetingsruimten verder wordt vormgegeven. We zetten in op meervoudig gebruik van de ontmoetingsruimten en ondersteunen de vrijwillige besturen bij de exploitatie en verduurzaming van het gebouw. Daarbij hebben we extra aandacht voor besturen in aandachtswijken.

Op dit moment inventariseren we de behoefte aan ondersteuning bij besturen van dorpshuizen, MFC's of wijkgebouwen. Dit kan variëren van het vinden van vrijwilligers, het maken van een plan voor bijvoorbeeld verduurzaming tot aan het duurzaam inzetten van activiteiten en het realiseren van meer verbinding in de dorpen/wijken. Doarpswurk ondersteunt deze inventarisatie. Ook vindt er regelmatig afstemming plaats met de dorpen- en wijkencoördinatoren over wat er speelt en leeft. Initiatieven vanuit de dorpen/wijken worden zo goed mogelijk ondersteund.

We zijn bezig om de subsidieregeling voor onderhoud en verduurzaming aan te passen, onder andere door twee alternatieven te verkennen en verder uit te werken. Daar zou idealiter een projectleider met specifieke kennis van verduurzaming van gebouwen het voortouw in moeten nemen. **Inmiddels is een projectleider gevonden die per januari 2024 start. Er zijn een aantal ontmoetingsruimten die zelf al concrete plannen hebben voor verduurzaming en hier in 2024 een start mee maken. Deze plannen stimuleren we.**

Op basis van het Omgevingsprogramma Wonen & Zorg is er met woningcorporaties, zorginstellingen, het zorgkantoor, huurdersverenigingen en de adviesraad sociaal domein overeenstemming bereikt over de onderwerpen waarover we afspraken gaan maken betreffende de realisatie en exploitatie van ontmoetingsplaatsen in relatie met wonen & zorg. Het gaat hier veelal om ontmoetingsruimten binnen woonzorgvoorzieningen. Een voorbeeld van een gezamenlijke inspanning is de locatie Nij Ylostins in IJlst. De woningcorporatie gaat deze locatie herontwikkelen tot woningen voor senioren. Een ontmoetingsruimte is onderdeel van de plannen. Door gezamenlijke inspanningen hebben we in december 2023 de Stimuleringsregeling Ontmoetingsruimte in Ouderenhuisvesting (SOO, rijksregeling) toegekend gekregen om ook daadwerkelijk een ontmoetingsruimte te kunnen realiseren.

In december 2022 heeft uw raad ingestemd met de realisatie van een nieuwe de Klameare op een andere locatie. Wij hebben een exploitatiesubsidie toegekend voor 2023 en 2024, gedurende de transitieperiode tot aan realisatie van het nieuwe MFC, zodat de exploitatie van de huidige locatie financieel haalbaar is en activiteiten door kunnen blijven gaan.

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Gebiedsgericht werken				
12.	Gebiedsteams dichtbij				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> De gebiedsteammedewerkers gaan na een melding in principe altijd voor een eerste gesprek op huisbezoek bij de inwoner en indien nodig ook daarna nog. Dit is de basis van waaruit zij handelen. Daarnaast zijn de schoolmaatschappelijk werkers uit de gebiedsteams aangesloten bij de scholen. Verder maken de gebiedsteams onderdeel uit van het wijkgericht werken waarin huisarts, wijkverpleging, gebiedsteam en de welzijnsmedewerkers samenwerken aan de juiste zorg op de juiste plek voor onze inwoners. Ook worden er, net als voor de coronaperiode, door de gebiedsteams weer inloopsprekuren ingericht in Workum, Makkum en Koudum. In Koudum is de locatie de Klink. Hier zitten onder andere ook het Stipepunt en Súdwest Tichtby. De PR wordt geregeld, met daarin vermeld de data van de inloopsprekuren en locaties. Berichtgeving hierover zal met regelmaat herhaald worden in de verschillende media. We gaan eerst ervaring opdoen in de drie genoemde plaatsen, zodat er een goed fundament ligt om het initiatief verder uit te rollen.</p> <p>Naast dat de gebiedsteams fysiek dichtbij zijn, zijn ze ook dichtbij door op werkdagen telefonisch bereikbaar te zijn van 9.00-17.00 uur en via de website van de gemeente.</p>				
13.	Adequaat omgaan met ondersteuningsvragen inwoners				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> De hoofdaanbieders hebben in het eerste jaar (2022) vaak een kortlopende indicatie (6-12 maanden) voor Wmo-begeleiding afgegeven. Dit betekent dat de gebiedsteammedewerkers in 2023 opnieuw moesten beoordelen of de ingezette ondersteuning nog moest worden voortgezet. Omdat de extra ingezette capaciteit is afgebouwd, merkten we dat de werkvoorraden van de gebiedsteams opliepen. We hebben de werkprocessen aangepast en de werkvoorraad is</p>				

daardoor in dit kwartaal verminderd. Nu de werkvoorraad onder controle is, willen we de volgende stap zetten: de gebiedsteammedewerkers gaan zelf de lichte ondersteuning bieden.

De Centrale Toegang onderzoekt bij een ondersteuningsvraag van de inwoner direct al of de ondersteuning in de omgeving van de inwoner kan plaatsvinden. Er wordt gestreefd naar oplossingen die laagdrempelig en dichtbij zijn. Zodat de inwoner als dat mogelijk is deel kan nemen aan alledaagse activiteiten in de samenleving

Er wordt gewerkt aan de verbetering van de sociale kaart waar per gebied activiteiten en ondersteuning in vermeld staan, waar zonder indicatie aan deelgenomen kan worden. In de praktijk blijkt daar enorme behoefte aan bij de professionals.

We zetten in op drie onderdelen:

- sociale kaart voor professionals waar vooral de activiteiten van de maatschappelijke organisaties staan vermeld.
- een sociale kaart voor de inwoner waar hij alle activiteiten in zijn omgeving kan vinden, zowel op het gebied van welzijn, sport als cultuur.
- Per gebied een WhatsApp-groep waarin eenmalige activiteiten (muziekoptredens, gezamenlijk eten etc.) verspreid kunnen worden.

We verwachten dat de sociale kaarten in het vierde kwartaal van 2024 klaar zijn. De Whatsapp-groepen werken al.

Ook zetten we in op een training positieve gezondheid voor alle gebiedsteammedewerkers. Als er meer ondersteuning nodig is, worden daar vanzelfsprekend de zorgaanbieders bij betrokken.

14. Ontwikkelen gebiedsgericht aanpak

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

In de gebiedsgerichte aanpak willen we kwetsbare groepen inwoners beter ondersteunen bij het versterken van de basisvoorwaarden voor een gezond en vitaal leven. We kijken wat de meest voorkomende problemen zijn in een gebied en ontwikkelen hiervoor een gebiedsgerichte aanpak, op kleine schaal.

Voor de start van deze lokale aanpak is een data-analyse uitgevoerd om te onderzoeken in welke vier wijken/ buurten deze aanpak het beste plaats kan vinden. Deze data is met de samenwerkingspartners, waaronder gebiedsteam, Soco en GGD besproken om hier meer 'kleur aan te geven' / de cijfers te duiden en zo een goede keuze voor de gebieden van de aanpak te maken. Er is een projectleider geworven bij Sociaal Collectief die de lokale wijkaanpakken aanjaagt. Deze projectleider is in juni 2023 gestart en heeft helaas besloten begin november (2023) de taak neer te leggen. Op korte termijn is een nieuwe projectleider binnen Sociaal Collectief geworven, die deze rol nu weer oppakt. De projectleider is bezig een koersdocument te schrijven en er volgt per wijk/buurt een concreet plan van aanpak. De eerste buurt waar gestart is, is Bolsward Noord.

Met de gebiedsgerichte aanpak willen we een beweging in gang zetten om meer positieve gezondheid in de dorpen/wijken te brengen. We sluiten aan bij de leefwereld van de inwoners, nodigen hen uit om aan de slag te gaan met wat voor hen het meest urgent is. Hierbij blijft het eigenaarschap bij de inwoners en vervullen zij zelf een actieve rol, zowel individueel als ook collectief (inwoners met elkaar). We werken daarnaast aan 'de context' / omgeving van de inwoners. De afgelopen jaren hebben we geleerd dat het belangrijk is met een brede(re) blik naar de aandachtswijken te kijken en dus oog voor deze context te hebben. Hier liggen vaak veel kansen die positief bijdragen aan de gezondheid en het welzijn van inwoners. Voorbeelden zijn bestaanszekerheid, gezonde leefomgeving en mogelijkheden om elkaar te ontmoeten.

Hierbij horen ook de professionals in de wijk en de publieke en private partijen. Doel is om de samenwerking en het (integrale) aanbod te optimaliseren. Hier spelen we als gemeente ook een belangrijke rol in.

15.	Intensiveren aanpak Zorg en Veiligheid			
-----	--	--	--	--

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:
 We intensiveren de aanpak en de samenwerking tussen partners als het gaat om casuïstiek op het snijvlak van het sociaal domein en zorg en veiligheid. Dit doen we door het organiseren van een structureel overleg voor complexe casuïstiek. De aanpak Zorg & Veiligheid is onder de aandacht gebracht bij externe partners en medewerkers van de gemeente om de werkwijze te borgen in de organisatie. Er is een vaste kern medewerkers gevormd, die deel uitmaakt van het overleg. **Net voor de zomervakantie zijn we gestart met het overleg en de casuïstiek wordt door alle partijen goed opgepakt. Omdat het overleg een vaste structuur heeft, is het van belang dat de privacy gewaarborgd is. Daarom sluiten we een convenant met alle deelnemende partijen waarin de samenwerkingsafspraken staan.**

Nr.	Speerpunt			
	Hoofdtakveld Lichte en Specialistische ondersteuning			
16.	Ontwikkelen collectieve onderwijs-zorg-arrangementen			

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Investeren in preventie en vroegtijdige signalering	-100	0	0	0

Toelichting:
 Sommige kinderen of jongeren hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook jeugdhulp en/of zorg nodig om naar school te kunnen gaan. In een onderwijs-zorg-arrangement wordt dit gezamenlijk op school aangeboden. Kinderen of jongeren krijgen in een kleine groep een gecombineerde aanpak van onderwijs en specialistische jeugdhulp. Op deze manier willen we voorkomen dat kinderen de school verlaten, een langere tijd nauwelijks of geen onderwijs krijgen en/of in meer intensieve zorgtrajecten terecht komen. **Er vinden in onze gemeente verschillende pilots met onderwijs-zorg-arrangementen plaats. We zijn deze pilots aan het evalueren en onderzoeken hoe we het aanbod van onderwijs-zorg-arrangementen structureel kunnen inbedden in onze gemeente.**

17.	Ontwikkelen en organiseren lichte ondersteuning Jeugd			
-----	---	---	---	---

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Investeren in praktijkondersteuners GGZ Jeugd	-25	-50	-25	0

Toelichting:
 Op 1 januari 2024 treedt de nieuwe inkoop Jeugd van de Friese gemeenten (via Sociaal Domein Fryslân) in werking voor de specialistische en hoog specialistische ondersteuning. Vanaf dat moment is de gemeente verantwoordelijk om lichte ondersteuning en complementaire ondersteuning, zoals creatieve therapie en rouwverwerking, zelf te organiseren. **We werken aan een pilot lichte ondersteuning om te onderzoeken op welke manier we de lichte ondersteuning**

lokaal het beste kunnen inrichten. Onderdeel van de pilot is ook het versterken van verbinding tussen deze maatschappelijke partners en de gebiedsteams te versterken. In 2024 monitoren we het aantal en de aard van de hulpvragen dat in aanmerking komt voor lichte en complementaire ondersteuning. De monitor samen met de uitkomsten/resultaten van de pilot geven informatie over hoe we de lichte ondersteuning hier lokaal het best kunnen organiseren.

Door de nieuwe inkoop Jeugd hebben diverse zorgaanbieders per 1 januari 2024 geen contract meer met SDF. Vanuit de hoofdaannemer-onderraannemer constructie kunnen zij eventueel ingehuurd worden door een zorgaanbieder die wel gecontracteerd is voor (hoog)specialistische ondersteuning. We monitoren dit vanaf januari 2024.

We blijven investeren in de inzet van de POH-GGZ Jeugd, omdat zij lichte ondersteuning bieden en er daardoor minder doorverwijzingen plaatsvinden. Het streven is een dekking van 100% (bij elke huisartsenpraktijk een POH-GGZ Jeugd). De situatie op de arbeidsmarkt maakt het lastig 100% dekking te bereiken.

Op dit moment heeft 70% van alle huisartsenpraktijken in Súdwest-Fryslân een POH-GGZ Jeugd. Voorlopig verwachten we hier weinig verandering in. Er zijn verschillende redenen waarom huisartsen geen POH-GGZ Jeugd willen of kunnen faciliteren, zoals gebrek aan ruimte, een eigen POH-GGZ in dienst die ook jeugdigen ziet of weinig vraag naar jeugdhulp.

We werden door de VNG begeleid in een visieertraject over jeugd. In december 2023 was de laatste sessie met de VNG. Dit traject helpt bij vraagstukken rondom doorontwikkeling van gebiedsteams en toegangsorganisaties tot jeugdhulp. De VNG stuurt haar bevindingen en adviezen naar aanleiding van het traject op. We verwachten dit in januari 2024 te ontvangen.

18. Maatwerk ondersteuning inwoner

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We willen de behoefte van de inwoner aan ondersteuning centraal stellen, dat vraagt om individueel maatwerk. De zorgaanbieder zorgt er steeds meer voor dat in samenwerking met andere organisaties activiteiten aansluiten bij de inwoner en zijn omgeving. Dit om het netwerk van de inwoner te versterken.

De hoofdaanbieders hebben het initiatief genomen voor het oprichten van een Odensehuis in Sneek (in Bolsward bestaat al een Odensehuis). Dit doen zij in samenwerking met andere partners. De opening van het Odensehuis in Sneek was in juni.

Er worden door een aantal organisaties in gezamenlijkheid plannen ontwikkeld voor een inloopvoorziening om inwoners met een sociaal-psychische kwetsbaarheid beter te kunnen ondersteunen. De gemeente stuurt hierin op de samenwerking.

19. Verhogen bereik minimaregelingen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Communiceren minimaregelingen	-50	0	0	0
Verhogen gebruik regelingen van 40 naar 80%	-425	-500	-500	-500
Opstartkosten Súdwest Tichtby	-350	0	0	0

Toelichting:

Vanuit het nieuwe armoede- en schuldenbeleid werken we aan het verhogen van het bereik van de bestaande minimaregelingen en het vereenvoudigen van de aanvragen. Het project SWF Tichtby is tot en met 2027 verlengd. Hiermee blijven we inzetten op nauw(er) contact met inwoners om zo het bereik van de minimaregelingen te verhogen. Daarnaast zijn we bezig om de

communicatie over de minimaregelingen te verbeteren door onder andere de website aan te passen, zodat regelingen makkelijker te vinden zijn voor inwoners. Daarnaast hebben laaggeletterden de mogelijkheid om informatie te beluisteren.

Vanaf september zijn we gestart met een grote communicatiecampagne om de diverse minimaregelingen onder de aandacht te brengen. **We zien op basis van data duidelijk dat vanaf begin september (start communicatiecampagne) het aantal aanvragen toeneemt ten opzichte van dezelfde periode in 2021 en 2022. Als deze trend doorzet komen we op circa 3.100 aanvragen minima voor 2023 uit, een stijging van 14,8% ten opzichte van 2022.**

20. Gecombineerde aanpak van armoedebestrijding en energietransitie

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Verhogen energietoeslag tot 140% sociaal minimum	-1.200	0	0	0
Stipe Tichtby	-1.000	0	0	0

Toelichting:

We pakken de armoedebestrijding en energietransitie gezamenlijk op middels een langjarig integraal traject, we ontwikkelen hiervoor een plan van aanpak energiearmoede. Onderdeel hiervan is de besteding van de Specifieke Uitkering Energiearmoede. Zie ook speerpunt 18 van programma ruimte. De raad heeft op 28 september ingestemd met de subsidieregeling Witgoedvervanging en de subsidieregeling Bodem- of vloerisolatie.

In oktober is de regeling Hulpfonds Bestaanszekerheid (nieuwe naam in plaats van Stipe Tichtby) vastgesteld. Deze regeling is op twee manieren ingezet. Enerzijds als een noodfonds voor individuele inwoners die het financieel zwaar hebben. Anderzijds kunnen maatschappelijke initiatieven een subsidie aanvragen voor het organiseren van activiteiten die de koopkracht van inwoners versterken. **Beide regelingen kunnen aangevraagd worden tot mei 2024. Tot nu toe blijven we binnen het budget van €1.000.000.**

21. Doorontwikkeling participatie en Werkleerbedrijf Fryslân-West

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Motie wachtlijst beschut werk	PM	PM	PM	PM

Toelichting:

Voor inwoners die zijn aangewezen op een beschutte werkomgeving wordt samengewerkt met SW-bedrijf Empatec. De aanbevelingen uit de raadsenquête uit 2021 en de verdere samenwerking met Empatec zijn verwoord in de Brede Verkenning die op 9 maart 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dat geldt ook voor de Businesscase, waarin de doorontwikkeling naar het Werkleerbedrijf is verwoord. Op dit moment wordt gewerkt aan de tweede fase van de aanpassingen van de GR (Gemeenschappelijke Regeling). Op 1 maart heeft hiervoor een gezamenlijke informatiebijeenkomst plaatsgehad. De gemeenteraden zijn gevraagd om een zienswijze uit te brengen op de aangepaste GR.

De radenwerkgroep van de vier gemeenten heeft een zienswijze opgesteld die eind september/begin oktober in alle gemeenteraden is behandeld. **Het dagelijks bestuur van de GR heeft een reactienota gemaakt die inmiddels in alle colleges is behandeld. Het is de bedoeling dat de besluitvorming hierover vóór 1 juli 2024 is afgerond.**

Verder is in het eerste halfjaar gewerkt aan het Implementatieplan voor de Businesscase. De Adviesraden van de vier gemeenten hebben inmiddels zienswijzen uitgebracht.

Deze zijn verwerkt in het Implementatieplan. **Op 3 oktober 2023 zijn de gemeenteraden via een informatiebijeenkomst hierover op de hoogte gebracht. De raden hebben hierop in december wensen en bedenkingen uitgebracht. In het eerste kwartaal van 2024 zullen deze door het DB van de GR worden beoordeeld.**

Beschut werk

Er zijn vanuit onze gemeente inmiddels 30 inwoners aan het werk op een beschutte werkplek (plaatsingen binnen taakstelling). Daarnaast hebben we te maken met een wachtlijst Beschut Werk (boven taakstelling). Er is een extern onderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeenten uit de GR naar de oorzaken van de wachtlijsten beschut werk. Daarnaast is een interne kosten- en batenanalyse uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aanpak beschut werk, met daarin een voorstel hoe de huidige wachtlijst op te lossen en het ontstaan van een nieuwe wachtlijst (beter) te beheersen.

Nadat de gemeenteraad op 20 juli 2023 heeft besloten dat de huidige wachtlijst Beschut Werk wordt opgelost, is er overleg geweest met het Werkleerbedrijf. Het Werkleerbedrijf zorgt voor een beschutte werkplek voor deze inwoners. Vanaf Q3 is gestart met het plaatsen van inwoners vanaf de wachtlijst bij het Werkleerbedrijf. Er wordt gekeken naar een passende werkplek en momenteel zijn veertien inwoners van de wachtlijst in afwachting van een arbeidsovereenkomst bij het Werkleerbedrijf. Zodra zij een arbeidsovereenkomst hebben ondertekend, tellen zij mee in de plaatsingen (boven taakstelling). Gedurende 2024 verwachten we nog eens 15 extra inwoners aan te melden voor een plaatsing op een beschutte werkplek. Momenteel worden de mogelijkheden van deze inwoners door het gebiedsteam onderzocht.

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

3 Programma 2: Ruimte

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Wonen				
1.	Taskforce Wonen				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Aanbieden ruimte aan creatieve woonvormen	-130	0	0	0
	<p><u>Toelichting:</u> De opdracht van de taskforce voorziet in creatieve woonvormen: boerenerven, wonen op het water en wonen op particulier erf. De taskforce is inmiddels (met beperkte capaciteit) gestart en heeft de opdracht om concrete voorstellen te doen om meer mogelijkheden te creëren hiervoor. Onderdelen worden gefaseerd opgepakt. Opdracht loopt over de jaren 2023 en 2024. In januari 2024 wordt een eerste rapportage met het college gedeeld over de bevindingen, kansen en vervolgacties op de genoemde thema's. De raad wordt hierover actief geïnformeerd. De taskforce heeft momenteel weer voldoende capaciteit.</p>				
2.	Haalbaarheidsonderzoek tijdelijke woonconcepten				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> De raad heeft onlangs een besluit genomen over de ontwikkeling van een flexwonenconcept in Sneek.</p>				
3.	Aanpak kleine kernen				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1000 woningen (Kernenaanpak)	-120	0	0	0
	<p><u>Toelichting:</u> Binnen dit proces wordt samen met een kern naar geschikte woningbouwlocaties gezocht. Traject in Blauwhuis is begin 2023 afgerond Over het traject in Hindeloopen heeft het college in december 2023 een besluit genomen en raad geïnformeerd. In Hindeloopen en Oudega heeft gemeente zelf grond. De verdere verkenning/ uitwerking van deze locaties start in het voorjaar 2024. De aanpak is geëvalueerd en er is een besluit genomen over het vervolg. Er is capaciteit om in 2024 de aanpak een vervolg te geven. Binnenkort wordt de aanpak in een drietal nieuwe kernen gestart.</p>				

4.	Doelgroepenverordening				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Opstellen van een doelgroepenverordening		-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> De doelgroepenverordening is door de raad vastgesteld.					
5.	Locatieonderzoek strategische grondaankopen				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1000 woningen (Grondaankopen)		-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> De raad heeft onlangs besloten over het vestigen van voorkeursrecht op een aantal locaties.					
6.	Planologische sturing op woonopgave				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Realiseren van minimaal 1000 woningen		-80	-80	-40	-40
Onderzoeken t.b.v. realiseren van minimaal 1000 woningen (Woononderzoek)		-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> Zie factsheet woningbouw. Er zijn diverse woningbouwplannen in voorbereiding die (in diverse stadia) ter besluitvorming worden voorgelegd. Er zijn voldoende plannen in voorbereiding om de bouw van 1000 woningen mogelijk te maken. Daarvoor is de gemeente uiteindelijk ook afhankelijk van marktpartijen.					
7.	Prestatieafspraken woon-zorg partijen				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Bevorderen verhuizen naar levensloopbestendige woningen		-15	-15	-15	-15
Opstellen omgevingsprogramma 'Wonen en Zorg'		-20	0	0	0
<u>Toelichting:</u> Bevorderen van doorstroom valt ook onder speerpunt 6. Het omgevingsprogramma wonen en zorg is gereed. Samen met woningcorporaties, zorginstellingen, huurdersverenigingen en de adviesraad sociaal domein en het Zorgkantoor gaan we het Omgevingsprogramma vertalen in gebiedsgerichte uitvoeringsprogramma's. Hier starten we in 2024 mee voor 5 van de 9 kernen met een centrumfunctie, waar een verpleeghuis en/of een woon/zorgcomplex is gevestigd.					

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Werken				
8.	We stellen een economisch actieplan op				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Versterken parelsectoren en arbeidsmarkt	-260	-255	-255	-275
	<p><u>Toelichting:</u> In november 2023 heeft een bijeenkomst met de Ondernemersfederatie en het college plaatsgevonden waarin de samenwerking in 2023 positief werd beoordeeld. Een nieuwe planning voor 2024 is gemaakt voor de werkgroepen waarin verder uitvoering wordt gegeven aan het economisch actieplan.</p>				
9.	We werken plannen bedrijventerreinen Bolsward en Makkum uit				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Voor Bolsward is besloten om dit vraagstuk in te richten als een project, dat zich nog in de initiatiefase bevindt. Allereerst moet de ruimtelijke verkenning worden uitgewerkt in een ruimtelijke inrichtingsschets, om tot afgewogen keuzes te komen. Daarnaast moeten keuzes gemaakt worden over grondverwerving. Voor deze inrichtingsschets en de daarbij behorende personele inzet zullen dit jaar nog middelen worden gevraagd.</p> <p>Voor Makkum zal dit jaar een projectleider aangesteld worden. Hij of zij zal een ruimtelijke verkenning moeten uitwerken, om tot afgewogen keuzes te komen. Daaruit zal moeten blijken of er grondverwerving nodig is, dat de gemeente voldoende grond in eigendom heeft of dat er mogelijk met andere grondeigenaren samengewerkt kan worden.</p>				
10.	We stellen een visie gastvrijheidseconomie op				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Ondersteunen gastvrijheidseconomie	-170	-120	-120	-120
	<p><u>Toelichting:</u> Het visietraject Gastvrijheidseconomie loopt volgens schema. In augustus is de 1ste grondverf versie (inclusief impactanalyse gastvrijheidseconomie SWF) opgeleverd. Deze is in september met de begeleidingsgroep (vertegenwoordigers uit alle deelsectoren van de gastvrijheidseconomie) doorgenomen en van input voorzien. Tijdens een brede stakeholdersbijeenkomst in oktober worden strategieën verder uitgediept en verwerkt in een conceptvisie die op 10 januari 2024 in een afsluitende bijeenkomst aan de begeleidingsgroep werd voorgelegd. Daarnaast werd het concept van input voorzien door vele interne collega's van verschillende beleidsdomeinen die raken aan toerisme en vrijetijdsbesteding. Op basis hiervan wordt op 22 januari de finale visie Gastvrijheidseconomie opgeleverd, met als titel: Súdwest-Fryslân activeert je, visie op onze florerende gastvrijheidseconomie 2035. Planning besluitvorming: 12 maart in college, 18 aprilvaststelling in raad.</p>				

11. Voorstel Ondernemersfonds

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Het ondernemersfonds is een fonds van en voor ondernemers. De afgelopen jaren heeft het fonds subsidie ontvangen van de gemeente. De fondsperiode op basis van overeenkomst met gemeente loopt dit jaar af.

Er ligt een aanvraag voor een nieuwe fondsperiode. Het fonds wil ook de komende periode graag door. Het college komt met een voorstel aan de raad in november 2023. In juli heeft een bijeenkomst met de raad plaatsgevonden.

In november heeft de raad positief besloten over voortgang van het Ondernemersfonds en hiermee is een nieuwe subsidieovereenkomst gesloten voor de duur van 5 jaar. In het derde jaar vindt een evaluatie plaats, wat de basis vormt voor besluitvorming in het vierde jaar (2027).

Nr. Speerpunt

Hoofdtakveld Mobiliteit

12. Opstellen mobiliteitsvisie

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Stimuleren meer op de fiets, wandelend of met OV	-50	0	0	0

De mobiliteitsvisie geeft in hoofdlijnen weer waar onze gemeente heen wil op het gebied van mobiliteit. De mobiliteitsvisie is in de onderzoeksfase met een extern bureau.

De planning is om de mobiliteitsvisie eind 2024 aan de raad voor te leggen.

13. Terugdringen gemotoriseerd verkeer

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Stadscentra Sneek en Bolsward autoluw maken	-25	-26	-53	-80
Stadscentra Sneek en Bolsward autoluw maken	-1.000	0	0	0

Toelichting:

Het terugdringen van gemotoriseerd verkeer betekent uiteindelijk meer ruimte voor actieve mobiliteit en vergroening. Het richt zich nu vooral op de stadscentra van Sneek en Bolsward.

Proef autoluwe binnenstad Sneek (incl. bewegwijzering) loopt vanaf januari 2024 tot en met januari 2025. Hiervoor is 300.000 euro gereserveerd.

Transferpunt Bolsward is in onderzoeksfase. Hiervoor is 700.000 euro beschikbaar.

In september zijn gesprekken met stakeholders in Bolsward gestart om te inventariseren wat leeft in Bolsward, met name in het stadscentrum, omtrent dit onderwerp.

14. We gaan ons inzetten dat inwoners zich veilig voelen in het verkeer ■ ■ ■

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Oppakken onveilige verkeerssituaties	0	-91	-252	-373
Campagne verkeersgedrag (toolbox)	-100	0	0	0
Amendement Verkeerskundige knelpunten	0	-88	-175	-250

Toelichting:

Om de verkeersveiligheid te vergroten pakken we enerzijds concrete verkeerssituaties aan en anderzijds zetten we in om het verkeersgedrag te verbeteren.

Aanpak onveilige situaties: de raad heeft besloten om de jaarlijkse investering vrij te maken op basis van het Strategische Plan Verkeersveiligheid. Verschillende verkeerssituaties zijn in de voorbereidende fase. Het plan Oppenhuizerweg is besproken met de omgeving. De definitieve oplossing voor de N7 is in de onderzoeksfase.

Samen met een extern bureau wordt de Toolbox verder uitgewerkt. Naar verwachting wordt deze begin 2024 uitgerold.

15. Op de fiets door Súdwest ■ ■ ■

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Realiseren fietspaden	0	-81	-209	-290
Stimuleren meer op de fiets, wandelend of met OV	-100	0	0	0
Onderzoeken voorrang fietsers op rotondes	-50	0	0	0

Toelichting:

Om het fietsgebruik te stimuleren gaan we de fietsinfrastructuur verbeteren, zoeken we naar stimuleringsacties en kijken we of het verstandig is om voorrangregels te veranderen. Ook het openbaar vervoer en de voetganger krijgen aandacht.

Raadsvoorstel om de middelen voor de fietspaden te activeren volgt nog in 2024. Onderzoek voorrang fietsers op rotondes zit in de verkenningsfase.

Nr. Speerpunt 📍 € 🕒

Hoofdtakveld Leefomgeving

16. Warmtetransitie ■ ■ ■

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We zetten in op het aardgasvrij maken en het realiseren van alternatieve warmtebronnen in Heeg, Het Eiland in Sneek en Bolsward. Afgelopen jaar zagen we vanuit de pilots een verschuiving van de gewenste naar de noodzakelijke rol van de overheid. Dit wordt veroorzaakt door uitdagingen die pilots ervaren op het gebied van participatie en daarmee de financiële haalbaarheid van het project. De problematiek rondom netcongestie maakt het noodzakelijk om te sturen op waar welke bronnen geschikt zijn. De samenwerking provinciaal, nationaal een ook

internationaal (o.a. de legacy van de bezoeken aan Denemarken en Saerbeck) leveren nieuwe invalshoeken op die mogelijkheden bieden voor effectievere en meer betaalbare oplossingen voor onze pilots.

Inzet brede doeluitkering CDOKE

Vanuit het Rijk is de brede doeluitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) beschikbaar gesteld. Het gaat totaal om €5.143.682 verdeeld over 2023-2024-2025. Het geld wordt gebruikt voor personele inzet t.b.v. de energietransitie, het inhuren van (externe) expertise, het (laten) uitvoeren van onderzoeken en (max 10%) aan overige uitgaven gerelateerd aan het klimaatbeleid. Jaarlijks vindt er verantwoording plaats over de besteding aan het Rijk.

Pilots:

Het Eiland Sneek

In het vierde kwartaal van 2022 zijn we gestart met de aanbesteding voor de realisatie en exploitatie van een warmtenet op basis van aquathermie voor het Eiland in Sneek.

De aanbesteding heeft geleid tot een inschrijvende partij. Voor de definitieve Bouwteamfase bouwen we nog een tussenfase in, om meer zicht te krijgen op de Business case. De planning is dat we in Q2 van 2024 de uitkomsten hebben. We nemen de raad mee in de uitkomsten van de aanbesteding en de vervolgstappen.

Warm Heeg

Door een te laag deelnamepercentage kan Warm Heeg de financiering van het Warmtenet niet rond krijgen. De gemeenteraad heeft in december 2023 besloten akkoord te gaan met een financiële garantstelling. De komende maanden gaat de gemeente samen met Warm Heeg en de beoogde financier invulling geven aan de garantstelling, inclusief bijbehorende voorwaarden. De planning is dat de financial close in september 2024 is afgerond.

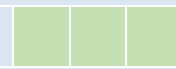
Workum

In 2023 en 2024 werken we samen met de inwoners aan een plan. Er worden bijeenkomsten georganiseerd om inwoners te informeren over de uitkomsten van de EnergieMixMethode en ze te enthousiasmeren deel te nemen aan een werkgroep of een klankbordgroep. We voeren gesprekken met het bestuur van de Rolpeal, Plaatselijk Belang en de Energiewerkplaats over het vervolg van: 1. een warmtevisie voor Workum met de EnergieMixMethode als basis, 2. De haalbaarheid van de uitkoppeling van restwarmte voor de Rolpeal en andere gebouwen, 3. het opzetten van een samenwerking om de energietransitie in Workum vorm en inhoud te geven.

Bolsward

Bolsward vliegen we aan vanuit 1 energiesysteem: “energiestad Bolsward”. Hieronder vallen: aardwarmte, restwarmte en waterstof. Binnen het restwarmteproject kijken we naar het uitbreiden van de scope van 500 naar 700 woningen, incl. het Marne college. We werken begin 2024 aan een aanbesteding. In dit project zijn ook veelbelovende back-up scenario’s meegenomen. Voor het onderdeel waterstof wordt een procesaanpak voor de aanbesteding opgesteld, welke in Q1-Q3 van 2024 wordt afgerond. Hierna wordt een aanbesteding (waarschijnlijk een publiek-private) samenwerkingsverband uitgevraagd. Vooruitlopend op deze ontwikkeling moet een elektriciteitsaansluiting worden aangevraagd om op tijd waterstof te kunnen leveren.

17. Duurzame opwek van elektriciteit

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

De RES Regio Fryslân heeft in februari 2023 de Friese Energietafel (FET) opgericht; een samenwerking van de Friese overheden. De FET richt zich op het realiseren en herijken van de RES doelen en aanpak (opwek duurzame elektriciteit) maar ook gezamenlijk werken aan warmtetransitie & energiebesparing, energie-infrastructuur en mienskipsenergie.

Energievisie

De Provinsje werkt momenteel via de FET aan een Friese Energievisie. Elke provincie maakt een energievisie die in september in PS wordt vastgesteld. Naar verwachting zal de concept Friese Energievisie in april 2024 in publieke consultatie gaan.

De energievisie gaat over onderwerpen schone opwek van warmte, gas en elektriciteit tot het fossielvrije jaar 2050. Maar gaat ook in op energiebesparing en het oplossen van problemen op de elektriciteitsnetten. De energievisie mondt uit in een uitvoeringsprogramma in samenwerking met gemeenten en Wetterskip, FEA (Friese Energie Alliantie van maatschappelijke partijen) en hun leden. Een van de ontwikkelingen is het opzetten van een Fries Energiehuis welke energiebesparing bij inwoners thuis als doel heeft. In het ingerichte BOFET (bestuurlijk overleg FET met alle bestuurders), worden politiek bestuurlijke kansen besproken en eventuele knelpunten opgelost. De BOFET stelt ook (eind)concepten vast.

In de conceptvisie zijn ambities en aanpak van Súdwest-Fryslân ingebracht, zoals “met en voor de Mienskip” als dominant leidend principe en het Deens Model voor warmte als een logisch voorbeeld voor Friesland. De komende tijd vindt via deze tafel ook discussie plaats over het vinden van oplossingen voor de resterende opgave met betrekking tot energiebesparing, opwek van duurzame warmte, gas en stroom.

18. Energiebesparing individuele woningen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

De Aanpak Schil 3 wordt toegevoegd aan de Energieagenda. Een ontzorgings- en communicatieaanpak voor laagdrempeliger contact met onze inwoners is hier onderdeel van.

Lokale Aanpak Isolatie

De Lokale Aanpak Isolatie is een subsidie voor bewoners van een koopwoning met een slecht energielabel. Later dit jaar kunnen meer dan duizend woningbezitters met een minimuminkomen in onze gemeente een aanvraag doen. Dit wordt mogelijk gemaakt door een SpUk vanuit het Nationale Isolatie Programma (NIP). De aanbesteding van de uitvoering van de subsidieregeling en de ondersteuning van de inwoners is in volle gang. Het streven is om in 2024 te kunnen starten met de uitvoering van de subsidieregeling.

Kimswerd

Heeft zich gemeld als dorp wat graag aardgasvrij wil worden. Zij zijn nu bezig om de energie mix methode gefinancierd te krijgen.

Koudum

Zet de volgende stap richting aardgasvrij en heeft al diverse avonden georganiseerd.

Rearus: Het vraagstuk met betrekking tot de windmolen is op de intaketafel geweest. Dit vraagt om een besluit van het college.

De Slimme Warmte gids

Ruim 24.500 inwoners (met een eigen woning tot en met een bouwjaar tot 2006) hebben in mei 2023 "De Slimme Isolatiegids" ontvangen. Deze praktische en duurzaam geproduceerde gids helpt om te begrijpen wat de eerste stap is naar aardgasvrij wonen (=isoleren). En hoe/waar inwoners dit kunnen toepassen in hun eigen woning. In mei 2024 volgt de Slimme Warmte gids. Dit is een vervolg op bovenstaande gids en al onze inwoners met een koopwoning ontvangen deze gids.

Energiecoach

We zoeken actief de doelgroep op door o.a. te coachen op de werkvloer.

De combinatie-actie met de witgoedwissel van het sociaal domein heeft gezorgd voor ruim 400 bezoeken. In februari 2024 gestart met energiebespaarles bij de inburgeringscursus van Stavoor. Daarnaast blijft de energiecoach twee keer per week bij SWF Tichtby aansluiten. Energiecoach maakt deel uit van het projectteam verduurzamen dorpshuizen, MFC's. verduurzamen begint bij besparen.

Vrijwillige energiecoaches

Er zijn op dit moment een twintigtal vrijwillige energiecoaches actief. Zij organiseren naast het voeren van coaching gesprekken ook energie-bespaaravonden, repaircafes, fixacties, presentaties en een inloopspreekuur bij dorpshuizen.

Junior Energiecoach

Er hebben ruim 450 leerlingen in de gemeente SWF het certificaat junior energiecoach ontvangen.

Fixteams:

Een aantal energiecoöperaties en energiewerkgroepen hebben subsidie ontvangen voor diverse fixacties. Fixacties zijn tastbaar en wenselijk om energiearmoede te temperen en inwoners te enthousiasmeren voor energiebesparen. Energiebank Friesland en woningcorporatie Elkien, plus het eigen initiatief zorgden voor cofinanciering. De fixteams zijn onder de aandacht gebracht bij dorp-en wijk coördinatoren via een presentatie en via nieuwsbericht SWF naar alle dorpen.

- **Duurzaam Koudum** - Momenteel 35 woningen aan het fixen - tot eind maart.
- **WEK Wommels** - 120 woningen gefixt
- **Dorpsbelang Warns** - 5 woningen gefixt door energiecoach van de Energiebank
- **Kimswerd** - 47 aanmeldingen en worden momenteel gefixt.
- **Eventueel Goënga en omstreken** - Er wordt een vrijwilliger in Goënga opgeleid tot energieadviseur en waterzijdig inregelaar vanuit het Energiebespaarplan.
- **Sneek Duurzaam** - heeft opdracht teruggegeven. Benaderde adressen worden gefixt door energiecoach SWF.
- **Top&Twel** - wil gaan fixen in het najaar.

Een plan voor grootschalige fixacties is in de maak. Er wordt een subsidieregeling opgezet naar voorbeeld van [Leeuwarden](#).

19. Warmtebedrijf: Gemeentelijk Energiebedrijf

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Amendement onderzoek energiebedrijf	-50	0	0	0

Toelichting:

In 2022 starten de eerste onderzoeken naar een gemeentelijk energiebedrijf. In 2023 focuste een deel van het onderzoek zich op de modellen die wij in Nederland kennen. En is onderzocht welke lessen wij vanuit Denemarken kunnen toepassen in gemeente Súdwest-Fryslân. Vanuit onze pilotprojecten, onze leidende principes, strategische doelen en technisch/ financiële analyses komen wij tot een matrixstructuur waarin er onderzoek is gedaan naar:

- Publiek warmte-infrabedrijf (Gelderse Warmte InfraBedrijf)
- Publieke energiebedrijven (Eindhoven, Groningen, Veenendaal)
- Commerciële energiebedrijven (Ennatuurlijk, Eneco, Vattenfall)
- Lokaal energiebedrijf (Warm Heeg)
- Coöperatieve (gemeentelijke) warmtebedrijven vanuit Denemarken

Het onderzoek heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd. In november is de voortgang van het energiebedrijf gepresenteerd samen met de onderzoeksresultaten.

20.	Koplopers/experimenten				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Faciliteren landbouwsector naar toekomstbestendig ondernemen	-196	-196	-140	-140
	Natuurinclusief pachtbeleid	-20	-20	-20	-20
<p>Toelichting: Binnen het Vitaal Landschap zijn de contouren van de urgente Nationale en Friese opgaven voor natuur, water en stikstof vanaf begin 2023 steeds nadrukkelijker in beeld gekomen. Het maakte een intensieve samenwerking nodig om tot een aanpak te komen, zowel samen met de (Friese) overheden als in samenwerking met alle (Friese) landschapspartners (met name landbouw en natuur). Er is een Fries Ontwerp-Gebiedsprogramma (FPLG) opgesteld dat voor 1 juli 2023 bij het Rijk is ingediend (met ook nadrukkelijk aandacht voor de sociaaleconomisch impact en toelichting op meerdere maatregelenpakketten). Er is in het najaar een reactie van het Rijk ontvangen.</p> <p>De nieuwe politieke verhoudingen na de Tweede Kamerverkiezingen (november 2023) maakt het onzeker wanneer middelen vanuit het Rijk beschikbaar komen. Ook in relatie tot de update van de Friese maatregelenpakketten die begin 2024 bij het Rijk moeten worden ingeleverd. De inzet en doorontwikkeling van de Gebiedsgerichte Aanpak krijgt in lijn hiermee verder gestalte. Hierop vooruitlopend is wel het gebiedsproces Idzegea verder op gang gebracht (met eind 2023 het instellen van de Gebiedscommissie).</p> <p>Het ontbreken van een voldoende landbouwperspectief (met een ontbrekend Landbouwakkoord) zorgt bij het concretiseren van plannen voor onzekerheid en vertraging (o.a. consequenties derogatie). Daardoor valt tempo en intensiteit van planvorming en de bereidwilligheid bij gebiedspartners vaak lastig in te schatten. We blijven goed in gesprek met alle partijen. Er is met energie gewerkt aan een hechtere samenwerking tussen de Friese gemeenten om meer gezamenlijk met provincie en Wetterskip de bestuurlijke Friese opgaaf op te pakken. O.a. de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel binnen de Friese samenwerking is met nadruk een aandachtspunt. Verder zijn de twee bestemmingsplannen buitengebied ter inzage gelegd.</p> <p>Binnen het Friese Veenweideprogramma is de inrichting van het Funderingsloket 2.0 in voorbereiding. De openstelling is vertraagd en staat nu gepland voor 1 maart 2024.</p>					
21.	Gebiedstafels				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<p>Toelichting: Zie voorgaande punt 20 over de Gebiedsgerichte aanpak. Het gebiedsproces Idzegea is verder op gang gebracht (met eind 2023 het instellen van de Gebiedscommissie).</p>					
22.	Funderingsaanpak				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Faciliteren landbouwsector naar toekomstbestendig ondernemen	-75	-60	-60	-60
<p>Toelichting: Zie voorgaande punt 20 over het Funderingsloket.</p>					

23.	Kernenbeleid 3.0				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> We willen dichterbij de inwoners staan en meer zichtbaar zijn in onze kernen. Het kernenbeleid wordt in 2023 geactualiseerd. We ondersteunen en begeleiden mienskipinitiatieven, hierbij kun je denken aan fysieke leefbaarheidsinitiatieven zoals een speelvoorziening en sociale initiatieven zoals kinderactiviteiten en dorpsvisies. We verstrekken hiervoor bijdragen uit ons kernenfonds en Ut de Mienskip.</p>				
24.	Ontwikkelvisie Sneek				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Het project voor de nieuwe Ruimtelijke Strategie Sneek 2050 loopt volop. De eerste resultaten volgen in het eerste kwartaal 2024. De vaststelling is gepland in het derde of vierde kwartaal van 2024.</p>				
25 A.	Versnelling Bolsward West: Gebiedsontwikkeling, onder andere een klimaatpark en bedrijventerrein				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Gebiedsontwikkeling Bolsward West: We zijn gestart met het benaderen van 2 bureaus welke samen met de gemeente een gebiedsvisie voor de gebiedsontwikkeling maken. De eerste fase is het kiezen van een locatie voor de productie van waterstof. De tweede fase gaat invulling geven aan een klimaatpark en bedrijventerrein.</p>				
25 B.	Versnelling Bolsward West Infrastructuur, onder andere de reconstructie van kruispunt Marnezijl en de verbetering van de ontsluiting van Exmorra				

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Door toekenning van extra middelen voor de reconstructie in de raad van juli 2023 voor, onder andere, de extra fietstunnel, werkt de provincie het ontwerp op dit moment verder uit met het scenario van een fietstunnel voor zowel onder de provinciale weg als de Oude Rijksweg door.

Er wordt de komende maand een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen Provincie Fryslân en gemeente SWF opgesteld waarin de scope nader wordt afgebakend en afspraken over de samenwerking worden gemaakt. De Provincie wordt trekker van het gehele project.

Streven is om vanaf tweede helft dit jaar de contouren van het schetsontwerp in een bouwteamverband (met marktpartijen) verder uit te werken naar een definitief- en uitvoeringsontwerp. De realisatie dient i.v.m. subsidies eind 2026 gereed te zijn.

Aansluiting Exmorraweg op rotonde N359

Door toekenning van extra middelen voor de ontsluiting Exmorra is de uitvoering inmiddels gestart. 1^e fase aanbrengen voorbelasting is gereed. In het voorjaar van 2024 zal er worden gestart met het omleggen van kabels en leidingen (nuts). Hierna kan worden gestart met het aanleggen van de weg. Planning is om deze voor de bouwvak van 2024 op te leveren.

Aanleg nieuwe carpoollocatie nabij rotonde N359 aansluiting Exmorra

Door toekenning bijdragen vanuit onderhoud wegen en middelen vanuit het project Huisvesting Buitendienst is inmiddels opdracht gegeven aan de aannemer van boven genoemd werk. Door deze nieuwe carpool nu aan te leggen kan er werk met werk gemaakt worden. Deze nieuwe locatie biedt meer parkeerruimte dan de oude locatie. De oude locatie verdwijnt i.v.m. de nieuwbouw van de buitendienst en de reconstructie van kruispunt Marnezijl.

26. Uitvoeringsagenda Friese IJsselmeerkust

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

We maken samen met De Fryske Marren, provincie Fryslân en het Wetterskip een uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust. Op basis van gezamenlijk commitment gaan we aan de slag met een integrale gebiedsontwikkeling. Op basis van gezamenlijk commitment gaan we aan de slag met een integrale gebiedsontwikkeling. Het uitvoeringsprogramma zou in 2023 definitief vastgesteld worden. Dit is niet gelukt door verschillende oorzaken. Er zijn wisselingen geweest in de personele bezetting en het proces loopt via de gebiedsagenda Súdwesthoeke die per kwartaal vergadert. De vaststelling vindt plaats in vier colleges waardoor pas na de zomer het uitvoeringsprogramma in concept is vastgesteld. Vervolgens is het conceptuitvoeringsprogramma besproken met de mienskip in het IJsselmeergebied. Deze gesprekken zijn in februari 2024 afgerond.

Vanuit de ontwikkelagenda heeft de raad € 1 miljoen per jaar als cofinanciering gereserveerd. Prominente projecten zijn o.a. de herinrichting van de haven van Makkum en een vijftal verkenningen. De verkenningen betreffen nieuwe fiets- en wandelpaden over de Dijk langs het IJsselmeer, havens, stranden, verhaallijnen Friese IJsselmeerkust (cultuurhistorie) en uitbreiding kleine waterrecreatie en waterwerken. De raad wordt uiteraard verder geïnformeerd.

27.	Centrale huisvesting buitendienst Bolsward				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Huisvesting Buitendienst	0	0	0	-498
<p>Toelichting Bouwgroep Dijkstra Draisma is gekozen als meest innovatieve partner voor de realisatie van de nieuwe buitendienst in Bolsward. Naar aanleiding van een Europese aanbesteding zijn zij als beste uit de bus gekomen. De komende tijd werken de bouwadviseurs en architect van de gemeente samen met de Bolswarder aannemer (=bouwteam) het project verder uit naar een definitief en uitvoerbaar ontwerp. Circulariteit is hierbij een belangrijk aspect.</p> <p>De planning is dat het bouwteam medio 2024 het definitief en technisch ontwerp zal opleveren. Hierna volgt de prijs- en contractvorming voor de realisatie. Verwachting is dat de bouw eind 2024 van start kan gaan met oplevering eerste helft 2026.</p> <p>Ter voorbereiding op de bouw Om ruimte te maken voor het nieuwbouwplan zijn inmiddels bomen gekapt. De bomen worden al in de winter gekapt, zodat vogels niet worden gestoord tijdens het broedseizoen. Ook zijn de bomen verwijderd omdat de gehele bodem van het terrein wordt gesaneerd en opgehoogd. Vanaf de zomer van 2024 start het demonteren en verwijderen van o.a. de oude gebouwen, de woningen en de verdere inrichting op- en rond het terrein. Ook wordt vanaf dan de huidige milieustraat gedemonteerd en verwijderd.</p> <p>Milieustraat Bolsward voorlopig naar Sneek Om het terrein vrij te maken voor nieuwbouw verplaatst in de zomer van 2024 de milieustraat Bolsward tijdelijk naar Sneek. Om de dienstverlening te verbeteren, is de milieustraat in Sneek dan langer en vaker open. Ook verbeteren we de bereikbaarheid en de inrichting van de milieustraat in Sneek. Deze werkzaamheden starten rond april. De planning is om hier voor de bouwvakantie gereed te zijn.</p>					
28.	We stellen een nieuw grondstoffenbeleid op				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<p>Toelichting: Het nieuwe Grondstoffenbeleid 2023-2027 is gereed en is behandeld tijdens de raadsvergadering van 28 september 2023. In het beleidsplan en het raadsvoorstel is voorgesteld om een 'uitvoeringsprogramma brenglocaties' op te stellen en medio 2024 aan de raad voor te leggen. Hierin volgen keuzes over (locaties van) de milieustraten en de invulling van het "sirkulêr ambachtssintrum".</p>					
29.	Inhaalslag baggeren				
<u>Specifiek toegekende bedragen via Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Achterstallig onderhoud baggeren wegwerken	-200	-200	-200	0
<p>Toelichting: De uitvoering van baggerwerkzaamheden is volgens planning verlopen. Zowel in het voorjaar als het najaar van 2023 zijn diverse watergangen en havens gebaggerd. In 2024 wordt het baggerwerk voortgezet volgens planning.</p>					

30. Inlopen achterstanden onderhoud kapitaalgoederen

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Om de achterstanden bij de kapitaalgoederen (vooral bij water en wegen) te kunnen inlopen in een periode van 10 tot 15 jaar, is er € 3 miljoen per jaar beschikbaar voor grote vervangingen en renovaties (investeringswerken). Dit is conform de 'Nota Openbare Ruimte 2021-2025'.

Door het college is in 2022 en 2023 de beschikbare € 3 miljoen vrijgemaakt om grote vervangingen te realiseren. Bij een aantal werken was en is het financieel krap door de prijsstijgingen van materialen en lonen. Bij een aantal kredieten zijn aanvullende middelen aangevraagd via de eerdere bestuursrapportages.

De planning bij wegen is in veel gevallen afhankelijk van de planning van nutspartijen (kabels/leidingen). Dit kan flinke vertraging opleveren voor de uitvoering. Dat is een risico.

Hieronder is de voortgang van de verschillende investeringswerken per jaar te zien.

Investeringswerken 2022	Investering	Status
Brug Stationsweg Stavoren	€ 350.000	Gereed, binnen budget
Brugdek Holle Poarte Makkum	€ 250.000	Gereed, binnen budget
Brug Hichtum	€ 450.000 + 250.000	In uitvoering; voorjaar 2024 gereed
Brug Skerdyk Oosthem	€ 250.000 + 100.000	In voorbereiding, start uitvoering voor zomer 2024
Kade Grote Kampen Bolsward	€ 300.000	In voorbereiding, start fase 1 in 2024
Weg De Finne IJsbrechtum	€ 250.000	In uitvoering; begin 2024 gereed
Weg Noorderlaan Wons	€ 350.000	Uitvoering begin 2024; gereed voor bouwvak
Damwand Gouden Boayem Heeg	€ 300.000	Gereed, binnen budget
Beschoeiing Van Panhuysweg Parrega	€ 500.000	Bijna gereed, binnen budget
Totaal	€ 3.000.000 + 350.000	

Investeringswerken 2023	Investering	Status
Kade Doniaweg Burgwerd	€ 400.000 + 200.000	Uitvoering voorjaar 2024; gereed voor zomer 2024
Kade Parrega	€ 550.000	Bijna gereed, binnen budget
Weg Arum / parkeerterrein bij de kerk	€ 500.000	1 ^e fase gereed; 2 ^e fase in besteksfase (in 2024 gaan nutspartijen aan de slag)
Weg Julianastraat IJlst	€ 300.000	In voorbereiding, i.c.m. vervanging riolering en klimaatadaptatie
Weg centrumgebied Wons	€ 300.000	Uitvoering begin 2024; gereed voor bouwvak
Weg Dijksterbuursterlaan Kimswerd	€ 550.000	In uitvoering; voorjaar 2024 gereed
Betonwegen divers	€ 400.000	1 ^e fase gereed; 2 ^e fase volgt
Totaal	€ 3.000.000 + 200.000	

31. Campagne bewustwording waterproblematiek

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Omgevingsplan klimaatadaptatie	0	-70	0	0

Toelichting:

De watercampagne is onderdeel van het omgevingsprogramma klimaatadaptatie en valt onder bouwsteen twee: participatie en communicatie. Een van de maatregelen uit deze bouwsteen is een communicatie en participatiestrategie opstellen. Vanuit het thema water, maar ook klimaatadaptatie, wordt dit gedaan met de watercampagne "Waterregulering!? Laten we er ff induiken". De campagne richt zich op (klimaat en water)bewustwording, onder andere in de thema's dak, tuin en gevel. De campagne is gelanceerd in week 28 van 2023, een persbericht is uitgebracht. Met digitale en offline middelen, zoals posters of een brochure, wordt de campagne gecommuniceerd. De kosten van de watercampagne komen ten laste van de programma begroting.

De regentonactie, zoals benoemd in het coalitieakkoord, is onderdeel van de campagne. Hierbij is de inzet om regentonnen aan te bieden, gemaakt van gerecycled plastic uit de eigen gemeente. De start van de 'actie regenton' is gepland op 1 maart 2024. De regentonactie wordt betaald vanuit het rioleringsfonds.

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

4 Programma 3: Bestuur

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt				
	Hoofdtakveld Bestuur				
0.	Lokale democratie (extra toegevoegd speerpunt)				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Lokale democratie	-50	-50	-50	-50
	<p>Toelichting: In de begroting is de komende jaren € 50.000 per jaar gereserveerd, hieruit wordt de Kleine Ambassade (kinderconferentie en de ondersteuning Kinderburgemeester) van 2023 t/m 2026 gefinancierd en er is afgesproken dat ook Tienskip onder deze post betaald worden.</p> <p>De actualisatie van het kernenbeleid is gepositioneerd in het beleidsprogramma “Ontmoeten en dichtbij”. Er wordt nu gewerkt aan een opdrachtformulering voor actualisatie van het kernenbeleid zodat we in 2024 kunnen toewerken naar een vastgesteld kernenbeleid 3.0. De actualisatie van het Kernenbeleid wordt bij voorkeur in samenhang ontwikkeld met een betere borging van inwonerparticipatie. Dit wordt ook onder het programma Ontmoeten en Dichtbij nader uitgewerkt, concreet resulterend in een participatieverordening en een update van de beleidsnotitie inwonerparticipatie (daarbij heeft participatie in het kader van de Omgevingswet ook de aandacht). Er wordt op korte termijn een beleidsadviseur inwonerparticipatie geworven, die dit proces verder brengt en als aanspreekpunt fungeert binnen de organisatie.</p>				
1.	Public Affairs				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p>Toelichting: De laatste jaren is in Súdwest-Fryslân flink geïnvesteerd in het versterken van de oriëntatie op noordelijke, landelijke en Europese netwerken. Onder andere door het aanstellen van een Public Affairs- en een Europa coördinator. Afgelopen jaar waren de resultaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag regiodeal is in 2023 ingediend (en toegekend begin 2024). Tot november 2024 zal het dealmakersproces lopen om tot concrete afspraken met regio en rijk te komen; • We zijn in 2023 aangewezen als Leader gebied. Hiermee komt ruim 6 miljoen euro voor onze regio Zuidwest beschikbaar in de komende jaren. Deze middelen worden ingezet voor projecten van en voor de Mienskip; • Toekenning Woningbouwimpuls € 2,6 miljoen; • Energiestad Bolsward is opgenomen als HyHub in HyNorth. HyNorth is de overkoepelende organisatie die de HyHubs aan elkaar verbindt en hiervoor onafhankelijk kennis en kunde kan leveren; • Vanuit de R8 (heringedeelde regio gemeenten) zijn we actief betrokken geweest bij de netwerkoeverleggen van de VNG aangaande val van het kabinet. In gezamenlijkheid is er gewerkt aan een lijst met onderwerpen waarvan we niet willen dat de Kamer ze controversieel zou verklaren. 				

Bij lobby hoort ook een voortdurende druk richting rijk om gemeenten voldoende te compenseren voor extra taken en ontwikkelingen die buiten hun macht liggen. Hiertoe trekken we zoveel mogelijk met onze partners op;

- Súdwest-Fryslân steunde de K80 bij de motie voor de ALV VNG over ‘Rechtvaardige, langjarige, solide, duurzame gemeentefinanciën aanvaard’.
- Tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG diende gemeente Súdwest-Fryslân, samen met de gemeente Losser en met ondersteuning van meerdere gemeenten, een motie in met als titel ‘Aan de slag met bestaanszekerheid voor medewerkers aan de basis’. De motie is aangenomen per acclamatie.
- Met VNG inzet richting Rijk om gemeenten voldoende te compenseren voor extra taken en uitvoering van majeure ontwikkelingen. Ook vanuit de R8 daartoe actief betrokken bij de netwerk- en lobby overleggen vanuit VNG.

Súdwest-Fryslân zet goede stappen en duidelijk is dat het in positie komen tijd en inspanning kost. Investerings gaan hierin voor de baat uit.

Acties zijn in 2024 o.a. gericht op de volgende aanvragen:

- Februari/maart uitslag Regio Deal aanvraag;
- Februari/maart uitslag op Europese aanvraag om meer activiteiten te organiseren in onze ontmoetingsplaatsen;
- Indienen in maart van Europese aanvraag Ecoboost om energicoaches voor het MKB aan te kunnen stellen;
- Indienen in februari van Europese aanvraag Frisian Lakes bevorderen van elektrisch varen;
- Indienen voor april van Europese aanvraag Bolsward - Clean Hydrogen Partnership.

2. Samenwerkingsverband Noord Nederland

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Súdwest-Fryslân maakt deel uit van SNN. Via dit samenwerkingsverband dragen we doorlopend bij aan de noordelijke samenwerking en gezamenlijke lobby richting Den Haag en Brussel.

Voor de kracht van het noorden en het versterken van onze eigen positie en belangen als grote plattelandsgemeente. Samen staan we als noorden sterk.

Resultaat laat zich vertalen als de versterking van de positie van Noord-Nederland qua samenwerking, netwerken, middelen voor het noorden en concrete projecten zoals Lelylijn.

In juli 2023 werd vanuit SNN de Noord-Nederlandse verkiezingsinzet definitief gemaakt. Deze is bestuurlijk gedeeld en verspreid naar partijen.

Op Prinsjesdag werd de verkiezingsinzet publiek gelanceerd.

De thema's nabijheid, mobiliteit en duurzaamheid zijn volgens Noord-Nederland onontbeerlijk voor de opgaven die er liggen. Daarnaast is er aandacht gevraagd voor ‘Elke Regio Telt’: het gaat pas goed in Nederland, als het overal in ons land goed gaat.

In oktober 2023 is er een overeenkomst gesloten met bureau Kwinkslag. Samen met hen is SNN een online campagne gestart, die zich heeft gericht op het commissiedebat Elke Regio Telt, de verkiezingsperiode (t/m 22 november) en de formatieperiode (na 22 november).

In 2024 wordt verder gewerkt aan nieuwe visie voor het noorden als basis voor noordelijke samenwerking (basis is het rapport Elke regio telt) en hieruit voortkomende lobbyacties om Kamerleden en/of partners te ontmoeten tijdens netwerkevenementen als bijvoorbeeld het Waddendiner, Prins Claus concert en/of Noord in Nieuwspoor.

3. Goede en inclusieve werkgever

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Goed werkgeverschap komt tot uiting in de gesprekscyclus binnen SWF. De Inzetbaarheidsgesprekken hebben aandacht voor mentale/fysieke gezondheid, kennis en vaardigheden, motivatie en de te bereiken resultaten in relatie tot het teamplan. Om deze thema's te ondersteunen is het Leerhuis van SWF beschikbaar (leren en ontwikkelen), evenals de WERKplaats (motivatie/ontwikkeling loopbaan). In 2023 is het inwerken van medewerkers nader onder de loep genomen en zijn organisatiebrede afspraken gemaakt dat alle nieuwe medewerkers gedurende de eerste drie maanden van hun dienstverband de leerlijn Goede basis bij het Leerhuis volgen, een buddy krijgen en voldoende tijd (ook de buddy) om goed ingewerkt te raken.

In 2023 is een onderzoek uitgevoerd naar de invoering van Open Hiring als wervingsmethode. Open Hiring heeft tot doel om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen, door alle drempels die solliciteren met zich mee kan brengen, weg te halen: de toekomstig medewerker die denkt de functie aan te kunnen mag beginnen. Dit onderzoek kwam mede voort uit een motie die in december 2022 in de gemeenteraad was aangenomen hierover. Uit onderzoek is gebleken dat de functies die zich lenen voor open hiring vooral bij Openbare Ruimte en Facilitair zitten. Deze teams zijn al heel actief in het werven van mensen uit de doelgroep zoals hiervoor omschreven. Facilitair heeft afspraken met Empatec (Sociale werkvoorziening) en Openbare Ruimte heeft een leerwerktraject voor medewerkers die graag in de buitendienst aan de slag willen. Hier gaat geen strenge selectieprocedure aan vooraf. Actieve info hierover is in januari 2024 geformuleerd en komt in het eerste kwartaal in de gemeenteraad.

Inclusief werkgeverschap zal in 2024 verder worden vormgegeven via de werkgroep inclusie.

4. Campagne goede en inclusieve werkgever

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Arbeidsmarktpositionering	-100	0	0	0

Toelichting:

In 2023 heeft de gemeente SWF deelgenomen aan meerdere activiteiten van 30Buro. 30Buro is het samenwerkingsverband tussen Onderwijs, Ondernemers en Overheid om leerlingen kennis te laten maken met hun toekomstig beroep.

Gedurende het eerste kwartaal van 2023 is gewerkt aan de ontwikkeling van een 'werkenbij-website' om SWF als werkgever beter vindbaar te maken. Deze website is in de loop van het tweede kwartaal gelanceerd. Met werkenbij.sudwestfryslan.nl positioneert SWF zich als goede, aantrekkelijke werkgever voor iedereen die graag bijdraagt aan maatschappelijke taken. De website bevat verhalen van medewerkers, passend beeldmateriaal en natuurlijk de vacatures die actueel zijn. Dit is een continu proces. Het reageren op vacatures is laagdrempelig voor de bezoekers van de website. Solliciteren kan door een aantal vragen in te vullen op de website en CV en brief te uploaden.

In juni heeft SWF meegedaan aan de Week van de Uitwisseling van Werken in Friesland. Deze activiteit is een laagdrempelige manier om potentiële collega's en andere geïnteresseerden een indruk te geven van SWF als werkgever. Geïnteresseerden hebben van de Paadwizers uitleg gekregen over de organisatie, gevolgd door een rondleiding. Na de lunch vond een verdieping plaats met medewerkers van SWF op een thema naar keuze.

	<p>Het beschikbaar gestelde budget is ingezet voor het voeren van campagnes voor moeilijk vervulbare vacatures. Deze campagnes worden ingekocht als onderzoek uitwijst dat de functies moeilijk vervulbaar zijn. In heel 2023 gaat het hierbij om een bedrag van € 41.000.</p> <p>Op het taakveld arbeidsmarktcommunicatie en recruitment was in 2023 gedurende het tweede halfjaar weinig tot geen capaciteit beschikbaar. Het opzetten van campagnes om SWF als werkgever in de markt te zetten is daarom niet verder tot ontwikkeling gekomen.</p>				
5.	Mentorprogramma				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> De organisatie SWF volgt en voert het beleid uit dat voor de gehele gemeente extern (alle werkgevers) wordt vastgesteld. Het externe beleid voor het mentorprogramma is nog niet vastgesteld. De organisatie SWF heeft daarom ook nog geen mentorprogramma ontwikkeld.</p>				
6.	Klanttevredenheid				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<p><u>Toelichting:</u> Dit jaar zijn we gestart met een nulmeting van de klantcontactkanalen. Deze nulmeting wordt gefaseerd uitgevoerd per klantcontactkanaal en geeft inzicht in de huidige situatie. Ook is er een aanvang gemaakt met een klanttevredenheidsonderzoek (KTO). Met dit KTO willen we inzicht krijgen in het 'klantperspectief'. Daarmee kunnen we onze dienstverlening verbeteren met daarbij de inwoner centraal.</p> <p>Zowel de nulmeting als het KTO worden in Q1 2024 afgerond. Aan de hand van beide onderzoeken worden aanbevelingen gedaan in Q2 2024. Die worden vervolgens als deelprojecten opgepakt, met als doel de dienstverlening aan de Mienskip verder te versterken.</p>				
7.	Herstructurering informatiedomein				
	<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>				
		2023	2024	2025	2026
	Inzetten van data voor complexe vraagstukken	-100	0	0	0
	<p><u>Toelichting:</u> Er zijn factsheets gemaakt voor het gebruik van data. De uitwerking ervan is een continu proces waarvan de resultaten uiteindelijk leiden tot het meer inzetten van data bij complexe vraagstukken. Binnen verschillende vraagstukken (armoede, energie) is inmiddels gebruik gemaakt van deze data. Vanuit deze ervaringen bouwen we verder aan de kwaliteit van onze data, de datavolwassenheid van de organisatie en de samenwerking met andere partners.</p> <p>Met behulp van de gelden is ervoor gezorgd dat we de basisdata die wel als organisatie gebruiken kwalitatief naar het vereiste niveau hebben gebracht. Tevens zijn er de eerste stappen mee gemaakt richting de verhoging van de datavolwassenheid van de organisatie in de vorm van een inventarisatie en een plan van aanpak met behulp van externe advisering.</p>				

8. Versterken digitale dienstverlening

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Verbeteren digitale dienstverlening	-540	-260	-260	-260

Toelichting:

Op dit moment staat het 'MijnSWF'-project op pauze. Oorspronkelijk was het plan om het per 1 juli 2023 in 'stille' productie te nemen. Besloten is om pas op de plaats te maken en grondig te evalueren of dit de juiste koers is. Als gevolg van deze evaluatie heeft de lancering op 1 juli 2023 niet plaatsgevonden en is onderzoek opgestart naar mogelijke scenario's voor het opzetten van een digitaal mijn zaken portaal.

Er is een project opgestart om de digitale toegankelijkheid te waarborgen voor al onze dienstverleningskanalen, zodat iedereen, ongeacht achtergrond of vaardigheidsniveau, gebruik kan maken van onze digitale diensten. We laten alle digitale kanalen testen door een onafhankelijke partij en stellen verbeterplannen op voor tekortkomingen.

Met Centric zijn we in onderhandeling over het leveren van e-diensten voor burgerzaken. Hiermee kunnen we onze klanten nog beter bedienen doordat ze digitaal, snel en eenvoudig producten kunnen aanvragen, die geautomatiseerd verwerkt en geleverd worden. Er ligt nu een nieuwe, aantrekkelijke aanbieding voor de levering van 11 eDiensten. Waar nog afspraken over gemaakt moeten worden is het overeenkomen van de looptijd van het contract (3 of 4 jaar) én de daaraan verbonden verlenging van het lopende contract voor de burgerzakenapplicatie Centric Burgerzaken. Als we hierover overeenstemming kunnen bereiken is de verwachting dat we de implementatie in het 2e kwartaal 2024 kunnen realiseren.

Het project 'Beeldbellen' heeft lichte vertraging opgelopen. De impact van het invoeren van een nieuw klantkanaal is groter dan verwacht. Hoewel er nog zorgen zijn over het ontbreken van structureel budget en het functioneel beheer van dit nieuwe klantkanaal, verwachten we dat beeldbellen in het 2e kwartaal van 2024 ingevoerd is. We starten met een beperkt aantal werkprocessen en willen het gecontroleerd uitbreiden.

Als organisatie blijven we ook de newsroom actief inzetten voor het signaleren van verbeteringen in onze dienstverlening. Dit stelt ons in staat om snel te reageren op feedback van onze gebruikers en voortdurend te streven naar een verhoogde kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid van onze diensten. Door deze open communicatie en proactieve benadering streven we ernaar om een optimale digitale ervaring te bieden aan alle gebruikers van onze diensten.

Parallel hieraan is het project 'Live chat' gestart, met als doel om onze klanten dit nieuwe kanaal in het 2e kwartaal van 2024 aan te bieden.

Nr. Speerpunt

Hoofdtakveld Burgerzaken

9. Adequate dienstverlening

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Organiseren laagdrempelige dienstverlening tichtby	-100	PM	PM	PM

Toelichting:

Dichtbij de inwoners zijn kan op verschillende manieren, fysiek, digitaal, telefonisch etc.. We gaan onderzoeken welke vormen passen bij de behoeften van inwoners; dit kan lokaal verschillen. Op basis van de resultaten van het onderzoek zullen we de mogelijkheden om dicht

	bij inwoners te zijn doorontwikkelen. Dit onderzoek gaat niet alleen over Gebiedsteam dichtbij (inlooppreekuren, aanwezig in scholen, peuteropvang, huisartsen, azc, vergaderingen wijk- en dorpsbelang, Súdwest Tichtby etc.) maar over de dienstverlening gemeentebreed. Er is € 100.000 gereserveerd in de actualisatie van de begroting in 2023. Door prioritering van andere taken, hebben we dit onderzoek niet in 2023 kunnen uitvoeren. We gaan dat in 2024 doen.				
10.	Communicatie tussen inwoners en gemeente				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Verbeteren digitale dienstverlening		zie 8.	zie 8.	zie 8.	zie 8.
<p><u>Toelichting:</u> Dit initiatief heeft vertraging opgelopen. De nulmeting, waar de vraag centraal staat hoe de communicatie tussen de gemeente en haar inwoners momenteel wordt ervaren - is dit jaar niet uitgevoerd. Deze nulmeting vormt de basis voor het plan van aanpak. Naar verwachting wordt de (vertraagde) nulmeting in het eerste kwartaal van 2024 uitgevoerd. Deze vertraging is met name veroorzaakt door gebrek aan capaciteit in het team Communicatie in relatie tot prioriteit ten opzichte van andere projecten waar communicatie capaciteit in benodigd is.</p> <p>Voordat we de nulmeting gaan uitzetten willen we nogmaals het voorbereidende net ophalen; wat zijn de gemaakte afspraken en doelstellingen omtrent dit project. Maar vooral hoe we dit vorm en inhoud kunnen geven. Inclusief eigenaarschap. In Q1 2024 wordt een bijeenkomst gepland (met alle betrokken partijen) waar we de eerstvolgende stappen in dit project gaan identificeren en concretiseren.</p>					
11.	‘Wolkom yn Súdwest’-pakket				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<p><u>Toelichting:</u> Op dit moment worden nieuwe inwoners welkom geheten middels een brief. In het 4e kwartaal van 2023 heeft een werkgroep nagedacht over een nuttige en praktische samenstelling van het Wolkom yn Súdwest’-pakket en vervolgens de mogelijkheden onderzocht. We komen in Q1 2024 met advies. Daarbij is er nog wel een financiële uitdaging. De inhoud, maar vooral ook de verzending van een dergelijk pakket zal de nodige kosten met zich meebrengen.</p>					

Nr.	Speerpunt				
Hoofdtakveld Veiligheid					
12.	Veiligheid: investeren in preventie				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
Ondermijning		-60	0	0	0
<p><u>Toelichting:</u> Om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit ingaan of hier verder in afglijden wordt er ingezet op preventie. Om die reden is ingezet op themabijeenkomsten met betrokken ketenpartners in het werkveld jeugdoverlast.</p>					

Deze sessies bestonden uit het trainen en opleiden van ketenpartners op het gebied van polarisatie, gevaren van drugscriminaliteit en digitale veiligheid onder jongeren.

Op basis van het Integraal Veiligheidsplan investeren we in preventie en willen we met andere partners integraal samenwerken en meer zichtbaar zijn in de wijken en dorpen. We willen zoveel mogelijk naar de voorkant, risico's beheersen en het verkleinen van gelegenheid voor daders. Dit doen we middels veiligheidsanalyses, risicobeheersing, buurt- en wijkgerichte aanpak, handhaving en toezicht, en diverse interventieprogramma's. Maar waar nodig handhaven - we zetten tijdig en gericht onze instrumenten in.

We zetten ook in op een doorlopende preventieve agenda op ondermijning (inclusief borging en duurzaamheid van de te ontwikkelen activiteiten), waarbij breder gekeken wordt dan enkel openbare orde en veiligheid. Onze intentie is om de (digitale) weerbaarheid te vergroten van onze gemeente, inwoners en bedrijven binnen de gemeente Súdwest-Fryslân. Dit onder andere via bewustwording, maar ook middels het structureel inbedden van de toepassing van de wet Bibob binnen het complete toepassingsbereik van de wet. Einddoel is dat preventie van ondermijning en cybercriminaliteit een vaste waarde is binnen de diverse beleidssectoren van de gemeente.

Het resterende budget voor het investeren in preventie is ingezet op onderzoek door de Stenden/NHL. Dit onderzoek richt zich op online aangejaagde ordeverstoring. Online aangejaagde ordeverstoring kan verschillende ontwrichtende en ondermijnende effecten hebben op de maatschappij. Een voorbeeld is de verspreiding van desinformatie. Het verspreiden van desinformatie kan leiden tot verwarring en wantrouwen in de samenleving. Desinformatie kan ook sociale onrust veroorzaken en de geloofwaardigheid van (overheid)instituten ondermijnen. Een ander voorbeeld is het aanzetten tot opruiing, en geweld. Online platforms kunnen dienen als een kanaal voor het verspreiden van opruiende boodschappen en het aanzetten tot geweld. Dit kan resulteren in fysieke onrust en schade aan eigendommen, waardoor de openbare veiligheid in gevaar komt.

De uitkomsten van het onderzoek worden in het voorjaar 2024 verwacht. Met de uitkomsten van het onderzoek willen we ons beleid verstevigen en een handelingskader ontwerpen om samen met politie en het Openbaar Ministerie op te treden tegen strafbare en onrechtmatige uitingen op het internet.

13. Verbinding zorg en veiligheid

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Dit speerpunt vindt aansluiting bij speerpunt 15 (programma Sociaal) - intensiveren aanpak Zorg en Veiligheid.

We intensiveren de aanpak en de samenwerking tussen partners als het gaat om casuïstiek op het snijvlak van het sociaal domein en zorg en veiligheid. Dit doen we door het organiseren van een structureel overleg voor complexe casuïstiek. De aanpak Zorg & Veiligheid is onder de aandacht gebracht bij externe partners en collega's om de werkwijze te borgen in de organisatie. Er is een vaste kern collega's gevormd die deel uitmaakt van het overleg. Net voor de zomervakantie zijn we gestart met het overleg en de casuïstiek wordt door alle partijen goed opgepakt. Omdat het overleg een vaste structuur heeft, is het van belang dat de privacy gewaarborgd is. Daarom sluiten we in de eerste helft van 2024 een convenant met alle deelnemende partijen waarin de samenwerkingsafspraken staan.

14. Bevoegdheden BOA's

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Geen specifieke bedragen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

Binnen team Handhaving wordt er gewerkt met functiedifferentiaties. Hierdoor is er niet alleen inhoudelijke senioriteit op diverse taakvelden, maar ook diverse thema's binnen de handhavingswereld. Zo hebben wij junior handhavers, senior (of integraal) handhavers en dag coördinatoren. Welke laatsten een leidinggevende rol hebben in de aansturing van het team. Daarnaast bestaan de volgende thema's/specialiteiten: wijkhandhavers, jeugd & gezin zaken, watertoezicht en ondermijning. Met die expertise wordt er een proactieve bijdrage geleverd aan de organisatieontwikkeling. **Het werven van personeel is lastig met de huidige arbeidsmarkt.**

Daarnaast zijn wij bezig met het thema wijkgericht werken. Wij willen dit thema verder ontwikkelen en netwerken met ketenpartners en de mienskip. Voor 2024 hebben wij beeldbellen op de agenda, dan kan de burger een tijdvak reserveren om te gaan beeldbellen met een wijkhandhaver. Op sociale media zijn wij in ontwikkeling, zo hebben wij de 'Instagram' volgdiens. Inwoners en anderen kunnen hierop meekijken wat de werkzaamheden zijn. Daarnaast krijgt de mienskip ook de mogelijkheid om punten aan te geven, waarop gecontroleerd moet worden. Zo willen we ervoor zorgen dat onze diensten ook interactief worden.

Tijdens de maanden oktober, november en december heeft team Toezicht & Handhaving de laatste drukte van de zomer verwerkt zoals evaluatie van evenementen en inzet binnen de gemeente. Na het afronden van de zomerperiode is Toezicht & Handhaving begonnen met het voorbereiden op de december maand, welke druk was door de feestdagen en oud & nieuw. Het was een drukke oud & nieuw voor Toezicht & Handhaving. Het landelijke beeld van oud & nieuw was schokkend richting de hulpverleners, maar gelukkig vielen de incident voor Toezicht & Handhaving mee en hebben de collega's er een beheersbare dienst van kunnen maken. Ook hebben de handhavers contact gezocht met de mienskip die aan het carbidschieten waren om zo laagdrempelig contact te leggen.

Overige zaken (going concern)

Inhuur personeel

Op de volgende pagina treft u een overzicht aan van inhuur tot en met boekingsdatum 1 februari 2024.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om aan nieuw personeel te komen. Daarnaast kiezen veel vakspecialisten er tegenwoordig voor om juist op inhuurbasis te willen werken. Dit is iets waar alle gemeenten mee te maken hebben. Omdat het werk wel door moet gaan en de kwaliteit op orde moet blijven is werken op inhuurbasis een goed werkbaar oplossing.

Keten	Afdeling	soort	Bedrag
Bedrijfsvoeren	Bestuurszaken		34.415
	Communicatie		34.723
	DIA		126.446
	Facilitair		21.520
	Financien		121.757
	Human resource		252.416
	I&A		690.608
	Juridische- en Veiligheidszaken		230.430
	Projecten		0
	Strategie en Programma's		73.809
Centraal	Directie - algemeen		15.315
	Griffie		35.822
Klantcontacten	Belastingen		183.063
	Burgerzaken		21.480
	Keten Klantcontacten, directeur		215.495
	Klantcontactcentrum - KCC		497.088
Omgeving	Handhaving Publiek Domein		35.833
	Omgeving - Ondersteuning en Advies		553.320
	Omgeving - Ruimtelijke Ontwikkeling		1.467.982
	Omgeving - Toezicht en Handhaving		142.174
	Projecten		37.981
	Vergunningen		734.616
Ontwikkelen	Projecten		53.069
	Strategie en Programma's		711.094
	Water		14.440
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenkrachten	664.360
			131.636
	Schoon	Seizoenkrachten	223.627
			112.832
	Vastgoed		75.359
	Water	Seizoekrachten bruggen en havens	1.659.504
		WSW Seizoenkrachten	449.318
			122.443
	Wegen		136.659
Sociaal Domein	Beleid Sociaal Domein		1.812.248
	Cultuur en sport		253.936
	GT Bolsward e.o		461.466
	GT Buitengebied SWF		603.975
	GT Sneek Noord		327.341
	GT Sneek Zuid		398.961
	Intergraal Beheer SD		419.139
	Keten Sociaal Domein directeur		42.650
	Ondersteuning		2.888.283
	Vastgoed		28.650
Eindtotaal inhuur 2023			17.117.283
Totaal inhuur 2023			17.117.283
Keten	Afdeling	soort	Bedrag
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenkrachten	664.360
	Schoon	Seizoenkrachten	223.627
	Water	Seizoekrachten bruggen en havens	1.659.504
		WSW Seizoenkrachten	449.318
Eindtotaal seizoenkrachten 2023			2.996.809
Totaal inhuur 2023 exclusief seizoenkrachten			14.120.474

Tussenstand onrechtmatigheden aanbestedingen 2023

Er is met de gemeenteraad afgesproken dat in de bestuursrapportages periodiek wordt gerapporteerd over de verwachte onrechtmatigheden ten gevolge van inkoop en aanbestedingen die niet voldoen aan Europese wet- en regelgeving.

De voorlopige tussenstand is dat het aantal fouten zal dalen ten opzichte van het boekjaar 2022. In de vorige bestuursrapportage werd ingeschat dat er rond de € 1,3 miljoen aan fouten zullen optreden. Dit is nog steeds de verwachting.

Aanvulling Overzicht subsidieontvangers

In de begroting is een overzicht met subsidieontvangers opgenomen (Bijlage F). Dit overzicht is een grondslag voor de verstrekking van een subsidie. Er zijn twee subsidies verstrekt met een verwijzing naar deze lijst, waarvan achteraf is gebleken dat de subsidieontvangers niet met naam en maximumsubsidie staan vermeld op het overzicht. Bij Vluchtelingenwerk is het bedrag nog niet vermeld (op de lijst staat nog n.t.b., dus nader te bepalen). En de Stichting weekendschool is helemaal nog niet opgenomen op het overzicht, omdat destijds nog onbekend was hoe deze subsidie te verstrekken. Budgettair is er geen probleem, want er is voldoende budget, echter er is nu wel sprake van een administratieve fout, die mogelijk gezien kan worden als een rechtmatigheidsfout. Dit kan worden hersteld door het overzicht met subsidieontvangers alsnog aan te passen. Via het dictum bij deze berap stellen we daarom voor om de volgende subsidieontvangers en maximum subsidiebedragen toe te voegen aan het overzicht:

• Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	245.510
• Stichting weekendschool	110.857

5 Overzichten

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

6 Mutaties reserves

Verwachting verloop Algemene Reserve in 2023

In de volgende tabel staat het verloop van de Algemene Reserve. De met een * gemarkeerde posten zijn nieuw ten opzichte van de vorige bestuursrapportage.

Ontwikkeling Algemene Reserve (bedragen x € 1.000)	2023
Stand per 31/12/2022 volgens JR 2022	18.909
<u>Reeds genomen raadsbesluiten</u>	
Af: Begroot resultaat 2023 volgens Programmabegroting 2023	-12.573 Raadsbesluit 10-11-2022
Bij: Actualisatie Programmabegroting 2023	2.638 Raadsbesluit 02-02-2023
Bij: Resultaat Berap JFM 2023	0 Raadsbesluit 22-06-2023
Bij: Werkelijk resultaat 2022	10.659 Raadsbesluit 22-06-2023
Af: Resultaatbestemmingen 2022	-3.566 Raadsbesluit 22-06-2023
* Af: Opvanglocatie voor vluchtelingen Sneek	-60 Raadsbesluit 22-06-2023
Af: Manegeterrein	-750 Raadsbesluit 20-07-2023
* Bij: Eindafrekening project 'De Tiid'	637 Raadsbesluit 20-07-2023
* Af: Exploitatie Stichting HCW	-363 Raadsbesluit 20-07-2023
Af: Bodemsanering terrein buitendienst Bolsward	-1.800 Raadsbesluit 28-09-2023
Af: Resultaat Berap AMJ 2023	-555 Raadsbesluit 28-09-2023
* Bij: Nota reserves en voorzieningen	1.592 Raadsbesluit 23-11-2023
Af: Resultaat Berap JAS 2023	-5.033 Raadsbesluit 21-12-2023
* Bij: Restant Energiecompensatiefonds 2022	596 Raadsbesluit 08-02-2024
Nieuwe Stand	10.332
<u>Nog verwacht</u>	
Bij: Restant Coronafonds	1.650 volgt
Stand na verwacht	11.982
> Niveau weerstandsvermogen	8.300
Vrij besteedbaar	3.682

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

7 Paragrafen

Betreffende de paragrafen is er niets om over te rapporteren.

Nr.	Paragrafen				
3.	Kapitaalgoederen				
<u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u>					
		2023	2024	2025	2026
	Motie insectennetwerk	-150	-150	-150	-150
	Motie vergroening dorpen/steden	-50	-50	-50	-50
<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.					

8 Ontwikkelfonds en overige projecten

Hieronder rapporteren wij over alle actieve projecten uit die (grotendeels) gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds (projecten waarvoor krediet beschikbaar is gesteld en die nog niet zijn afgerond). Daarnaast informeren wij over projecten die in vergaande voorbereiding zijn.

Daarnaast rapporteren we over overige projecten die niet gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds. Standaard rapporteren we over majeure projecten waar de raad een realisatiekrediet voor beschikbaar heeft gesteld. Mochten er significante afwijkingen zijn bij overige projecten, dan rapporteren we ook daarover, zolang er sprake is van een afwijking.

8.1 Ontwikkelfonds

Nr.	Project													
	Bolsward: Bolsward-west (ontsluiting) (Mobiliteit)													
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Nu de gemeenteraad in haar vergadering van 20 juli 2023 extra middelen ter beschikking heeft gesteld, kan verder worden gewerkt aan het ontwerp. Dit wordt aangepast omdat Súdwest-Fryslân aangegeven heeft de fietstunnel onder de Oude Rijksweg te willen positioneren. Dit ontwerpproces is momenteel gaande.</p> <p>Het werk aan het onderdeel aansluiting Exmorraweg op rotonde N359 is inmiddels gestart. De planning is dat deze nieuwe aansluiting voor de bouwvakantie van 2024 gereed is.</p>													
	Bolsward: Binnenstad-Herinrichting (Agenda Bolsward)													
	<p><u>Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023</u></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2025</th> <th>2026</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Herinrichting Binnenstad Bolsward (herstel en fase 2)</td> <td>-2.015</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het herstel van de gebreken van fase 1 is afgerond. Met fase 2 kan worden begonnen als hiervoor gemeentelijke capaciteit beschikbaar is.</p>					2023	2024	2025	2026	Herinrichting Binnenstad Bolsward (herstel en fase 2)	-2.015	0	0	0
	2023	2024	2025	2026										
Herinrichting Binnenstad Bolsward (herstel en fase 2)	-2.015	0	0	0										
	Bolsward: Aquaduct Bolsward (Mobiliteit)													
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Nu benodigde documenten voor overleg met het rijk via Bestuurlijk Overleg MIRT en lobby gereed zijn, zijn vooreerst bij de provincie andere prioriteiten gesteld. Ook de gemeente heeft opgaven op het gebied van infra, zoals Bolsward-west (inclusief ontsluiting Exmorra) en de effecten van de problemen bij de aquaduct nabij Uitwellingerga, waardoor de start van de lobby iets later wordt.</p>													
Nr.	Project													
	Sneek: De Hemmen III (Economische zaken)													
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Bouwrijp maken Het terrein is op hoogte gebracht, het proces van zetting is gestart. Aan de hand van een, door gemeente, uitvoerder en ingenieursbureau opgezet, ecologisch werkprotocol kan er worden doorgewerkt in het broedseizoen.</p>													

Verkoopprocedure

Voor fase 2 wordt de verkoopprocedure van fase 1 gehanteerd. Duurzaamheid speelt een rol, daarvoor is de duurzaamheidsmatrix ontwikkeld die door nieuwe belangstellenden voor een kavel kan worden ingevuld. De score van de menukaart wordt gekoppeld aan de privaatrechtelijke koopovereenkomst. Bij invulling van de menukaart en door hoog te scoren, maken inschrijvers meer kans bij de toewijzing van een bedrijfskavel.

Planning

De kritieke activiteiten in de planning zijn de toevoer van elektriciteit en de verkeersontsluiting. Voor beide activiteiten is er afhankelijkheid van andere partijen. De huidige planning is samengevat:

- Bouwrijp 2024 medio
- Nutstoevoer kavels 2024 eind (planning van Liander)
- Verkeersontsluiting 2024 medio
- Start uitgifte en bouw 2024 medio (afhankelijk van tijdige (tijdelijke) ontsluiting)

Vanwege personeelstekorten bij adviesbureaus, en ook bij aannemers, én de lange(re) levertijden van materialen is er kans op vertragingen. Dit speelt breder bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Ontsluiting

Het definitieve ontwerp van de ontsluiting is goedgekeurd door Rijkswaterstaat. Eind maart wordt begonnen met de aanleg van de rotonde aan de kant van de Hemmen 3. De voorbelasting is klaar (muv de oprit vanuit Bolsward) en de rotonde zal aangelegd gaan worden om de ontsluiting voor de bouw van de bedrijven mogelijk te maken. De rotonde is medio 2024 klaar.

Toevoer nutsvoorzieningen

Vanwege de overbelasting van het stroomnet en het onderstation Sneek is de toevoer van elektriciteit naar de bedrijfskavels voor begin 2024 niet meer gegarandeerd. Het project NuLelie van netbeheerder Liander moet de netinfrastructuur herstructureren voor de middenspanningscapaciteit, waaronder ook de aftakking naar De Hemmen III. Met Liander is afgesproken dat dit eind 2024 gereed is.

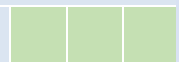
Bij de start van uitgifte en bouw is er nog geen stroomvoorziening beschikbaar. Omdat er echter alleen nog bouwstroom nodig is kan dit met tijdelijke voorzieningen worden opgevangen. Voor het onderstation worden haalbaarheidsstudies uitgevoerd, naar de manier waarop extra capaciteit gerealiseerd kan worden. Er is onderzoek gaande naar alternatieven tot aan de periode van een nieuw of uitgebreid onderstation.

GreX

Op 20 juli 2023 heeft de raad ook Fase 2 vastgesteld en toegevoegd aan fase 1. Hiermee is één grondexploitatie vastgesteld voor Fase 1 en 2, Hemmen III Totaal. Een belangrijke toevoeging die voor beide fases geldt, is het toevoegen van kosten voor een tijdelijke energievoorziening.

Sneek: Stationsgebied

(Agenda Sneek)

Toelichting op de afwijking:

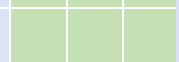
Gelet op de zeer lange looptijd van het project zijn er overschrijdingen opgetreden. Dit heeft te maken met kostenstijging en tegenvallers in de uitvoering, vervuiling Kanaalstraat. Ook is er nog discussie met de provincie over subsidie, er wordt gezocht naar een oplossing aangezien het gezamenlijk project was van provincie, NS, ProRail en gemeente.

Nr. Project

Sneek: IJlsterkade

(Agenda Sneek)

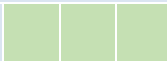

Toelichting op de afwijking:

Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.

Nr.	Project			
	Sneek: De Potten, visievorming (Gastvrijheidseconomie)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Begin december is gestart met vervolgtraject van de vastgestelde visie.</p> <p>De opdracht voor het voorliggende proces moet op moment van schrijven nog vastgesteld worden. De eerste vervolgstap is om de stakeholders in het gebied te benaderen voor de realisatie van een gebiedsorganisatie. De gemeente heeft vervolgens een faciliterende rol, om de diverse initiatieven binnen die samenwerking samen te brengen en ervoor te zorgen dat plannen en investeringen in het gebied integraal beoordeeld worden en bijdragen aan de vastgestelde visie.</p>			
	IJsselmeer opgave: Versterking Friese IJsselmeerkust (VFIJ) (IJsselmeerkust)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De provincie Fryslân is penvoerder namens de samenwerkende partijen, het Rijk, Provincie Fryslân, Gemeente DFM en gemeente SWF (conform samenwerkingsovereenkomst). In de Stuurgroep SWH wordt gerapporteerd over de voortgang van het project Versterken Friese IJsselmeerkust.</p> <p>Stand van zaken Op 26 mei 2023 zijn de ondertekende projectbeslissingen van de minister en de beschikking ontvangen voor de bijdrage uit het deltafonds ter grootte van ca. €12,5 miljoen. Inmiddels is gestart met de technische voorbereidingen, procedures en het opstellen van contracten.</p> <p>Samen met Assetbeheer van de gemeente SWF zijn de eerste werkzaamheden in de haven van Laaksum uitgevoerd zoals o.a. vervangen van de meerpalen en het opknappen van de verharding.</p> <p>Communicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In juli is er een nieuwsbrief uitgebracht. - 14 juli heeft er een stakeholdersbijeenkomst plaatsgevonden voor het deelproject It Soal (aanleg strekdam) - Voor de Mokkebank en de stranden is een stakeholdersbijeenkomst in voorbereiding <p>Beschikbaarheid zand Uitgangspunt voor de realisatie van de onderdelen Workum en de stranden is de beschikbaarheid van zand uit het IJsselmeer. Op verzoek van RWS is het op diepte brengen van de vaargeul door de provincie Fryslân i.v.m. verzilting tijdelijk stop gezet. RWS en provincie zijn in gesprek over de consequenties hiervan en zoeken naar alternatieven. Planning van uitvoering is afhankelijk van de beschikbaarheid van zand.</p> <p>RWS is aan het onderzoeken wat de eventuele gevolgen kunnen zijn ten aanzien van verzilting. Onduidelijk is wanneer dit onderzoek gereed is en welke consequenties dit heeft voor de tijdige beschikbaarheid van het zand voor de zand gebonden deelprojecten.</p> <p>Stijging Bouwkosten Conform vastgelegde afspraken; Het financieel beschikbaar gestelde bedrag is kader stellend (een gelimiteerd maximum). Als er financiële issues optreden, zullen deze opgelost moeten worden middels de post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende zijn, dan zal dit ten koste gaan van een deel van de scope. Zijn de gevolgen zodanig dat doelstellingen van het project en scope niet meer haalbaar zijn, dan zal geëscaleerd worden naar de stuurgroep.</p> <p>De markt heeft te maken met flinke stijging van de bouwkosten wat veroorzaakt wordt door; krapte op de arbeidsmarkt, tekort aan bouwstoffen, stijgende prijzen, brandstoffen en inflatie. Dit is een risico voor de uit te voeren scope.</p>			

Nr.	Project			
	IJsselmeer opgave: Ontsluiting Stavoren (Mobiliteit)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De weg is 21 juli opengesteld voor het verkeer. 20 september vind bestuurlijke opening plaats. M.u.v. het groenplan en wat restpunten zoals o.a. aanleg groenvoorzieningen is het project gereed.</p>			
	IJsselmeer opgave: Atlantikwall in het waddengebied (Afsluitdijk)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> - het eerste deel het inrichten van de Atlantikwall-bunker met een expositie is gereed en maakt onderdeel uit van de expositie van het Kazemattenmuseum. - In het kader van 75 jaar bevrijding is er een krant uitgebracht.</p> <p>Resterende deel: Kornwerderzand: strijd om de Afsluitdijk (scenario kazematten 2^e linie) 2^e kazematteneiland Op Kornwerderzand is sprake van een complexe situatie, waarbij vele projecten en processen in elkaar grijpen en samen komen. Hierbij kan gedacht worden aan onderwerpen zoals; het verduurzamen en toekomstbestendig maken van de Afsluitdijk, de Vismigratierivier, de verbreding van de sluis, het opnieuw aanbesteden van de bestaande spuumiddelen, het vervangen van de bruggen en een upgrade van Kornwerderzand in zijn geheel als toeristische bestemming (bereikbaarheid, parkeren, bewegwijzering, wegen- en padenstructuur en informatievoorziening).</p> <p>Afstemming over volgordelijkheid, efficiency en logistiek van de werkzaamheden hebben ervoor gezorgd dat een deel van de uit te voeren projectonderdelen later in de tijd zijn geprogrammeerd. De grote en complexe werken domineren voorlopig alle projecten op en rond de Afsluitdijk, ook die van eerder gehonoreerde (deel)projecten zoals de Atlantikwall in het Waddengebied. Vanwege vertraging van de werkzaamheden aan de afsluitdijk heeft er in 2022 geen start kunnen plaatsvinden van dit laatste onderdeel.</p> <p>Door de vertraging komt de einddatum onder druk te staan.</p>			
	IJsselmeer opgave: Sluis, Waddenfonds beleef Kornwerderzand (Afsluitdijk)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De gemeente heeft verantwoordelijkheid voor de beschikking van het Waddenfonds beleef Kornwerderzand door middel van een machtiging overgedragen aan de provincie Fryslân.</p> <p>De provincie heeft een extern bureau ingehuurd om inzichtelijk te maken hoe de verschillende processen van de ontwikkelingen in elkaar grijpen en hoe de verschillende beleefbare elementen aan elkaar verbonden zijn. Met als doel om te komen tot een integrale visie voor een gebiedsontwikkeling Kornwerderzand als bestemming.</p>			
	IJsselmeer opgave: De Nieuwe Afsluitdijk (Afsluitdijk)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Bruggen Het oorspronkelijke idee was, om de bruggen één-op-één aan te besteden aan de aannemer van het Rijkcontract, zodat de gevolgen van het project versterking Afsluitdijk konden worden beperkt. Deze inkoopstrategie leidde echter tot bezwaren. Daarom is dit inkoopproces stopgezet en zal de realisatie van de bruggen op basis van een “normale” Europese aanbesteding in de markt gezet worden. De consequentie hiervan is dat de realisatie van de bruggen pas kan plaatsvinden als het Rijkswerk aan de versterking van de Afsluitdijk en de stormvloedkering klaar is en de bijbehorende documentatie beschikbaar is.</p>			

	<p>De realisatie van de bruggen zal wel vertragen ten opzichte van de tussenmijlpaal 2025, maar het gehele werk kan nog steeds in 2028 conform de afspraak in de BOK klaar zijn. Waarschijnlijk zal de uitvoering starten in 2025. De uiteindelijke planning is wel afhankelijk van de verdere planningsafspraken met Rijkswaterstaat. Hierover wordt nu in overleg met alle betrokken partijen een netwerkplanning opgesteld. Dat is een integrale planning van alle nog te realiseren werken op en rond de Afsluitdijk de komende jaren.</p> <p>Sluis Het Rijk onderzoekt momenteel hoe de verzilting bij Kornwerderzand kan worden aangepakt. Dit heeft consequenties voor de technische keuzes van ontwerp en realisatie van de nieuwe sluis. De Provincie is hierover in gesprek met het Rijk. Ook de sluis is onderdeel van de bovengenoemde netwerkplanning van alle ontwikkelingen rondom de afsluitdijk om hinder te beperken. Voor de sluis is het de verwachting dat deze conform de mijlpaal in 2028 in gebruik zal zijn, waarbij de bovengenoemde afhankelijkheid van planningsafspraken met Rijkswaterstaat ook voor de sluis geldt.</p> <p>Geulen Ook de verruiming van de geulen is van invloed op de verzilting doordat zoutwater zich via de verdiepte geulen verder naar het zuiden kan verplaatsen. Op verzoek van Rijkswaterstaat is de verruiming en de zandwinning daarom tijdelijk stilgelegd. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld de projecten Vismigratierivier en Versterking Friese IJsselmeerkust nog geen gebruik maken van de beoogde vrijkomende materialen. De Provincie voert gesprekken met Rijk om de gevolgen van deze vertraging te beperken. Ook voor de geulen is het de verwachting dat deze conform de mijlpaal in 2028 in gebruik zullen zijn.</p> <p>De gemeente is partner in het project De Nieuwe Afsluitdijk. Tijdens de stuurgroep vergaderingen worden wij op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond de voortgang van de werkzaamheden van De Nieuwe Afsluitdijk. De gemeente SWF is lid van deze stuurgroep.</p>	
	IJsselmeer opgave: Museum Hindeloopen (Cultuur)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Op 14 juli 2022 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om 300.000 euro vanuit het Ontwikkelfonds voorlopig beschikbaar te stellen voor de uitbreiding en vernieuwing van het museum. Op 15 juni 2017 nam de raad al een amendement aan om dit bedrag te reserveren. In 2022 had het museum het definitieve ontwerp rond met een (bijna) dekkende begroting en een goede onderbouwing, waardoor het museum voldeed aan de voorwaarden die de raad in 2017 stelde.</p> <p>Inmiddels heeft Museum Hindeloopen het pand overgenomen van de gemeente Súdwest-Fryslân. De bouwvergunning is verleend en de verbouwing is in februari van start gegaan, 6 maanden later dan aanvankelijk gepland.</p> <p>Het gebouw is opgeleverd eind december 2023. De maanden januari t/m mei 2024 zullen worden gebruikt voor het ontwerpen van de inrichting en het inrichten van het museum zelf. Het museum gaat in juni 2024 weer open voor publiek.</p> <p>Tijdens de verbouw zijn er onverwachte zaken aan het licht gekomen. Zo is er sprake van achterstallig onderhoud en verborgen gebreken. Op 5 december 2023 heeft het college ingestemd om eenmalig een bedrag van € 253.140 beschikbaar te stellen voor het herstel van de gebreken aan de gebouwen van de Hidde Nijland Stichting. Dit voorstel wordt in februari 2024 aan de raad voorgelegd.</p>	
	Út de Mienskip: Subsidieregeling bovenlokale initiatieven (Kernenbeleid)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>	

8.2 Financieel overzicht Ontwikkelfonds

Ontwikkelfonds	Totaal t.m. 2026	t.m. 2022	2023	2024	2025	2026
Totaal beschikbaar gesteld	35.830.424 [▲]	20.300.000	3.000.000	3.530.424	3.000.000	3.000.000
Krediet	18.078.676	14.049.013	1.685.081	1.344.582	1.000.000	-
Gelabeld	4.531.324	-	1.281.324	1.375.000	625.000	625.000
Beschikbaar	13.220.425	6.250.988	6.284.583	7.095.425	8.470.425	10.845.425
Te activeren	24.300.000	14.300.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Beschikbaar krediet/In besluitvormingstraject	11.773.751 [▼]	9.233.251	1.040.500	750.000	750.000	-
Binnenstad fase 1	100.000	100.000				
Bolsward, Hist. Centrum Westergo	1.000.000	1.000.000				
Bolsward-west (ontsluiting)	800.000	800.000				
HCW	1.531.000	1.531.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 2	200.000	200.000				
De Hemmen III	2.400.000 [▲]	2.400.000				
Aanpassing recreatiegebied rondom De Hemmen III	400.000 [▲]	400.000				
Rondweg Warns	1.300.000	1.300.000				
Rondweg Warns	200.000	200.000				
Hoogspanning Pasveer voorbereidingskrediet	107.251	107.251				
Museum Hindelopen	300.000	300.000				
Sneek Stationsgebied	895.000	895.000				
IJsselmeeropgave	2.250.000	-	750.000	750.000	750.000	
Bolsward-west (ontsluiting)	290.500		290.500			
Gelabeld	3.517.749	-	1.142.749	968.750	468.750	468.750
Hoogspanning pasveer	642.749	-	642.749			
Sluis	1.000.000	-	500.000	500.000		
Regiodeal	1.875.000			468.750	468.750	468.750
Nog beschikbaar te activeren	9.008.500	5.066.749	4.883.500	5.164.750	5.946.000	7.477.250
Eenmalig	11.530.424 [▼]	6.000.000	1.000.000 [▼]	1.530.424	1.000.000	1.000.000
Beschikbaar gesteld krediet	6.304.925 [▼]	4.815.762	644.581	594.582	250.000	-
Aquaduct - onderzoeksgeld	120.000	120.000				
Gebiedsvisie sportpark	84.000	84.000				
Lichtplan Bolsward	140.500	140.500				
Ontwikkeling bedrijventerrein, imc upcycle energy-valle	25.000	25.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 1	200.000	200.000				
Aanpak de Potten	70.000	70.000				
Sneek IJsterkade	161.425	161.425				
Stedenbouwkundige visie Sneek	70.000	70.000				
Vitaliteit binnenstad, verkennen en voorbereiden	80.000	80.000				
Kwaliteit toegangspoorten deelvisie spoorzone	10.000	10.000				
Versterking Friese IJsselmeerkust (co financiering)	1.200.000	510.837	344.581	344.582		
Atlantic Wall	37.500	37.500				
Waddenfonds - beleving kornwerderzand	100.000	100.000				
IJsselmeerkust - DNA (100k), fietspad + poort Frl	162.500	162.500				
Cofinanciering	125.000	125.000				
Bijdrage projectbureau De Nieuwe Afsluitdijk (2021)	50.000	50.000				
Poort van Friesland	50.000	50.000				
Onderzoek veilige fietsverbindingen	40.000	40.000				
Regeling út de Mienskip	700.000	700.000				
Tafel van Makkum	50.000	50.000				
Ambtiedocument	40.000	40.000				
Toekomstvisie Woudsend (Pilot Integraal Gebiedsgeric	100.000	100.000				
flexibiliteitsbudget	100.000	100.000				
IJsselmeeropgave	750.000	-	250.000	250.000	250.000	
Landsschapspark Fols gare	50.000		50.000			
Afgeronde projecten	1.789.000	1.789.000				
Gelabeld	1.013.575	-	138.575	406.250	156.250	156.250
Sneek, IJsterkade	138.575		138.575			
Regiodeal	625.000			156.250	156.250	156.250
Leader	250.000			250.000		
Nog beschikbaar eenmalig	4.211.925 [▼]	1.184.239	1.401.083	1.930.675	2.524.425	3.368.175

Wijzigingen Ontwikkelfonds

Ten opzichte van de vorige berap is het volgende gewijzigd:

- Regiodeal is toegevoegd bij zowel de gelabelde te activeren als de incidentele middelen. In totaal is er een bedrag van € 2.500.000,- gelabeld verdeeld over de jaren 2024 tot en met 2027.
- Een bijdrage aan Leader is toegevoegd aan de gelabelde incidentele middelen. Er is totaal een bedrag van € 250.000 gelabeld ten behoeve van Leader.

8.3 Overige majeure projecten

Nr.	Project			
	Huisvesting Buitendienst (Kapitaalgoederen)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> In bouwteamvorm wordt tot medio 2024 gewerkt aan het definitief- en technisch ontwerp. Hierna volgt de prijs- en contractvorming voor daadwerkelijke realisatie. De bouw staat vervolgens gepland in 2025 met oplevering eerste helft 2026.</p>			
	Sneek: Woningbouw Harinxmaland (Wonen en grondbedrijf)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De afronding van Harinxmaland fase 1 betreffende het woonrijp maken (definitieve inrichting openbare ruimte) verloopt volgens plan en budget. De 400 woningen in deze fase zijn opgeleverd en bewoond. In het najaar van 2023 is alles klaar.</p> <p>Voor de ontwikkeling van Harinxmaland fase 2A betreffende de realisatie van 80 sociale huur- en koopwoningen ontstond er in 2023 een overschrijding van het voorbereidingskrediet. De overschrijding was van tijdelijke aard en is na beschikbaar komen van het uitvoeringskrediet ad € 14,3 miljoen in mei 2023 afgedekt.</p> <p>De gronduitgifte voor de 80 woningen zal vanaf Q2 van 2024 gaan plaatsvinden.</p>			
	Sneek: Woningbouw Houkepoort (Wonen en grondbedrijf)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijkingen.</p>			
	Sneek: Verkabelen Hoogspanningskabels Sneek-Noord (Kapitaalgoederen)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Voor het verkabelen van de hoogspanningskabels zijn in het Haalbaarheidsonderzoek (2023) door Tennet 2 alternatieve tracés uitgewerkt. Van deze alternatieven ligt het geplande nieuwe tracé grotendeels aan de westzijde van de Leeuwarderweg en gaat voor de rotonde in de rondweg onder de Leeuwarderweg en vervolgens ook onder de Loaiingeaster Feart. Bij alternatief 1 (lengte 1.311 m) komen de hoogspanningskabels voor camping Pasveer weer bovengronds en bij alternatief 2 (lengte 1.407 m) wordt het verkabelen doorgezet voorbij de ds. Huysmansleane en dus ook de camping.</p> <p>Voor de afweging welke alternatief uiteindelijk gerealiseerd wordt zijn met name de kosten van belang. Voor alternatief 1 zijn de kosten geraamd op € 9,37 miljoen en voor alternatief 2 op € 10,41 miljoen. Op grond van het 'Besluit verplaatsen en verkabelen van hoogspanningsverbindingen' moet de gemeente 20 % van de verkabelingskosten bijdragen tot een maximum van € 1,3 miljoen euro per kilometer (prijsspeil 2023). Van belang hierbij is dat het besluit toepassing is voor het gehele tracé van alternatief 1. Bij alternatief 2 is voor de laatste 96 m. de betalingsregeling niet van toepassing. Dit betekent dat de verkabelingskosten voor deze 96 m. voor rekening van de gemeente zijn. Deze kosten zijn geraamd op € 0,7 miljoen (prijsspeil 2023). Voor alternatief 1 zijn de kosten het laagst maar ruimtelijk gezien is alternatief 2 het gunstigst.</p>			

De gemeentelijke bijdrage in het verkabelen komt hiermee voor alternatief 1 op € 2,6 miljoen en voor alternatief 2 op € 3,3 miljoen (prijspeil 2023). In de Agenda Sneek is voor het verkabelen door de raad € 0,75 miljoen euro beschikbaar gesteld. Op basis van de huidige bedragen is er dus nog een tekort van minimaal € 1,85 miljoen.

Met de provincie zijn we nu in overleg om te onderzoeken of de provincie financieel kan bijdragen in het verkabelen. Het resultaat van deze gesprekken is ook van belang voor welke variant uiteindelijk de voorkeur naar uitgaat. We verwachten dat uiterlijk in het 4^e kwartaal van 2024 duidelijk wordt over welke variant dan besluitvorming zou kunnen plaatsvinden.

Voor de voortgang van het project is de planning zoals TenneT die hanteert wel van belang. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel tijd TenneT denkt nodig te hebben voor de verschillende fasen van het project.

	Projectfase	doorlooptijd
1.	Haalbaarheidsonderzoek	opgeleverd
1	Basis ontwerpfase	15 - 18 maanden
2	Detailontwerpfase en realisatie	24 - 36 maanden
Totaal		39 - 54 maanden

TenneT geeft hierbij nadrukkelijk aan dat de genoemde doorlooptijden een schatting is. De doorlooptijd van een projectfase is sterk afhankelijk of TenneT voldoende capaciteit kan inzetten. Hierover is door TenneT een brief gestuurd waarin is aangegeven, dat door de grote hoeveelheid werk ten gevolge van de energietransitie, er keuzes gemaakt moeten worden wanneer een (verkabelings)project uitgevoerd wordt. Voor verkabelingsprojecten betekent dit dat TenneT maximaal 2 projecten per jaar zal opstarten.

Aanpassing inhoud en planning van dit project

Uit de actualisatie van het Haalbaarheidsonderzoek (jan. 2023) blijkt dat het verkabelen van de Hoogspanningskabels volgens het beoogde tracé (B&W besluit april 2019) kan worden uitgevoerd. De uitvoering van het verkabelen zal echter middels een gestuurde boring plaatsvinden waardoor de kosten fors oplopen.

Oorspronkelijk was de gedachte dat het verkabelen van de hoogspanningskabels in de periode 2025-206 uitgevoerd zou kunnen plaatsvinden. TenneT heeft echter in september 2022 een brief gestuurd waarin is aangegeven dat de uitvoering van de verkabelingsprojecten is vertraagd. Door de grote hoeveelheid werk ten gevolge van de energietransitie moet TenneT keuzes maken wanneer een (verkabelings)project uitgevoerd kan worden. Voor de verkabelingsprojecten betekent dit dat TenneT maximaal 2 projecten per fase zal opstarten. Voor het verkabelingsproject Sneek-Noord betekent dit dat naar verwachting de uitvoering van de werkzaamheden niet eerder dan in 2030 (of later) zal plaatsvinden.

Via het dictum van het raadsvoorstel over deze bestuursrapportage stellen we voor om de inhoud en de planning van dit project aan te passen aan deze nieuwe situatie. In de volgende bestuursrapportage zullen we dan de nieuwe planning als uitgangspunt nemen.

Diverse projectmatige zaken

Specifiek toegekende bedragen via de Actualisatie van de Programmabegroting 2023

	2023	2024	2025	2026
Werken aan sterke, aantrekkelijke stads- en dorpskernen	-250	-250	-250	-250

Toelichting:

De toegekende bedragen zullen voor een groot deel worden ingezet voor projectmatige zaken in de openbare ruimte. Vandaar dat in deze rapportage de middelen onder het kopje "Projecten" zijn geplaatst. Invulling volgt nog.

9 Toelichting op het verwachte rekeningresultaat

Vorige verwachting van het rekeningresultaat

In de Programmabegroting 2023 is voor 2023 een nadelig saldo begroot van € 12,6 miljoen. De op 2 februari vastgestelde Actualisatie van de Programmabegroting 2023 gaf een verbetering van het begrote saldo van € 2,6 miljoen. De vorige bestuursrapportages gaven een nadeel op de exploitatie van € 5,6 miljoen. Daardoor is het begrote saldo veranderd in € 15,5 miljoen nadelig.

Huidige verwachting

Op basis van onderstaand overzicht verwachten we een extra voordeel van ca. € 9,2 miljoen. Het verwachte resultaat verandert daardoor van € 15,5 miljoen nadelig in ca. € 6,3 miljoen nadelig.

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Resultaat volgens Berap juli, augustus, september 2023	-15.523.000	nadelig	
<u>Verwachtingen oktober, november, december</u>			
Sociaal collectief Voor SoCo is sprake van een overschrijding van € 104.000. Dit betreft € 34.000 voor loon- en prijsindexering en € 70.000 voor extra activiteiten. Deze bedragen waren niet opgenomen in de begroting.-	-104.000	nadelig	I/S
Dorpshuizen, mfc's en wijkgebouwen: In de begroting was een bedrag gereserveerd van € 260.000 voor onderzoek naar passende huisvesting voor De Klameare. Inmiddels is een geschikte locatie gevonden en zijn de eerste investeringskosten ten laste van het investeringskrediet gebracht. Het gereserveerde bedrag is derhalve niet nodig geweest. Daarnaast waren er middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het nieuwe beleid Ontmoetingsplekken. Dit betreft een totaal bedrag van € 90.000 voor het ondersteunen van besturen en subsidiëren van laagdrempelige activiteiten. Er wordt nog drukt gewerkt aan het uitvoeringsplan en hierdoor zijn deze middelen nog niet besteed.	350.000	voordelig	I
Onderwijshuisvesting: Op het programma onderwijs hebben we op totaalniveau minder uitgegeven dan begroot. Dit is een verzameling van zowel onder- en overschrijdingen. Zo is enerzijds meer uitgegeven aan bewegingsonderwijs, leerlingenvervoer en peuteropvang. Anderzijds houden we geld over op het huisvestingsprogramma, zorg voor leerlingen en IKA. Een nadere analyse volgt in de jaarrekening.	200.000	voordelig	I
Minimabeleid: Er is een forse overschrijding op minimaregelingen van € 4,1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de realisatie van de eenmalige energietoeslag van € 5,5 miljoen. Dit komt met name doordat de middelen € 4,6 miljoen voor Energietoeslag pas bij decembercirculaire beschikbaar zijn gesteld (geen begrotingswijziging meer mogelijk), maar waar al wel uitgaven van zijn gedaan in 2023.	-4.900.000	nadelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
WSW: Bij jaareinde wordt een positief resultaat verwacht van € 330.000. In de Programmabegroting 2023 is een reservering opgenomen als gevolg van een lagere Gemeentelijke Bijdrage per SE. Deze reservering hoefde niet te worden aangewend.	330.000	voordelig	I
Jeugd: Via actieve info (week 41) en de vorige bestuursrapportage is de raad geïnformeerd over het verwachte tekort ten opzichte van de begroting 2023 voor Jeugd. Via de behandeling van de vorige bestuursrapportage heeft u het budget voor jeugdzorg voor 2023 verhoogd met € 1 miljoen. Voor 2023 is het verwachte tekort opgelopen naar € 4,65 miljoen. Hiermee zien we dat het tekort verder oploopt met € 1,45 miljoen. In mei 2024 verwachten we de laatste afrekeningen van de Gecertificeerde Instellingen (GI) en Hoogspecialistische jeugdzorg. Dit betekent dat we nog geen definitief overzicht van de kosten Jeugd in beeld hebben.	-4.650.000	nadelig	S
Buig: We hebben vanaf 2021 een veel positiever saldo op de BUIG dan de jaren ervoor. Dit wordt gedeeltelijk verklaard doordat we een percentueel hogere bijdrage van het Rijk ontvangen. Maar ook het aantal uitkeringen ligt structureel lager dan de jaren ervoor. We verwachten dit jaar een flink voordeel op de BUIG.	2.000.000	voordelig	I
Oekraïne: In 2023 verwachten we een positief saldo van circa € 4,3 miljoen. Dit saldo is inclusief resultaatbestemming van 2022 en onder voorbehoud van de accountantscontrole.	4.300.000	voordelig	I
HAR locatie Pingjum statushouders: We huisvesten statushouders tijdelijk in accommodaties via de HAR-regeling (Hotel- en accommodatieregeling van het COA) en ontvangen hier geld voor van het COA.	147.000	voordelig	I
Sociaal ontwikkelbudget: Het sociaal ontwikkelbudget betreft een budget wat wordt gebruikt voor diverse zaken.	196.000	voordelig	I
Overige verschillen: De overige verschillen zitten verspreid door de clusters van het Sociaal Domein en worden verklaard bij de jaarrekening.	1.000.000	voordelig	I/S
Leges Omgevingswet: Doordat de verwachte hausse aan aanvragen door de nieuwe Omgevingswet uitbleef, zijn de inkomsten uit leges lager dan begroot.	-116.000	nadelig	I
Leges Welstand: Zowel inkomsten als uitgaven voor welstandsleges zijn hoger.	50.000	voordelig	I
Kosten Welstand: Zowel inkomsten als uitgaven voor welstandsleges zijn hoger.	-50.000	nadelig	I
Rente lening Marrekrite: De Marrekrite heeft een lening afgesloten bij de gemeente. De rente-inkomsten zijn hoger dan begroot.	71.000	voordelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Rente lening Marrekrite: De Marrekrite heeft een lening afgesloten bij de gemeente. De rentekosten zijn lager dan begroot.	-71.000	nadelig	I
Gastvrijheidseconomie: Er wordt hard gewerkt om de gastvrijheidseconomie verder te ontwikkelen. In 2023 gaat het nog om veel voorbereidende werkzaamheden waardoor niet het volledige beschikbare budget wordt gebruikt.	40.000	voordelig	I
Parkeerinkomsten: De parkeerinkomsten zijn € 116.000 hoger dan aangegeven bij de jaarrekening 2022 en dan de aangepaste begroting 2023.	116.000	voordelig	I
Verkeersveiligheid: Tot dit jaar was er geld voor verkeerskundige aanpassingen bij wegen. Dit was bedoeld om kleine verkeerskundige aanpassingen te voldoen in combinatie met onderhoud. Er zijn de nodige verkeerskundige aanpassingen uitgevoerd op basis van toezeggingen uit het verleden en om werk met werk te maken. Dit leidt tot een overschrijding.	-130.000	nadelig	I
Subsidieregeling Cultureel Erfgoed: Binnen het culturele erfgoed zijn enkele particuliere projecten "on hold" zijn gezet, waardoor het aantal subsidie verzoeken is afgenomen. Dit leidt tot een voordeel van € 80.000.	80.000	voordelig	I
Inkomsten havengeld: Er zijn meer inkomsten ontvangen dan begroot voor Havenbeheer.	206.000	voordelig	I
Gladheidsbestrijding: Door de zachte winter 2023 heeft er minder gladheidsbestrijding plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in een voordeel van € 72.000.	72.000	voordelig	I
Bedrijfsmiddelen, onderhoud-& brandstofkosten: Als gevolg van stijgende onderhouds- en brandstofkosten en belastingen zullen de kosten voor bedrijfsmiddelen dit jaar hoger uitvallen.	-300.000	nadelig	I
Bedrijfsmiddelen, verkoop: De niet begrote verkoop van oude bedrijfsmiddelen levert € 100.000 voordeel op.	100.000	voordelig	I
Verkoop snippergroen: Extra verkopen van het snippergroen levert een voordeel van € 100.000 op.	100.000	voordelig	I
Vastgoed, huurinkomsten: Door indexatie is een bedrag van € 100.000 extra aan huurinkomsten ontvangen.	100.000	voordelig	I
Oevers/Kaden, herstel in Kimswerd: De overschrijding van het budget oevers/kaden is ontstaan door een spoedklus (vervanging) van de kade langs de Dijksterbuursterlaan in Kimswerd. Naar aanleiding van dit ongeplande werk (ruim € 200.000,-) zijn enkele werkzaamheden van 2023 uitgesteld tot in 2024, maar het heeft een overschrijding van circa € 120.000,- niet kunnen voorkomen.	-120.000	nadelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Sport en speelvoorziening: Er zijn sport- en speelvoorzieningen aangelegd in Wommels en Sneek van € 177.000.	-177.000	nadelig	I
Sport en speelvoorziening: Voor de aanleg van de speelvoorzieningen in Wommels en Sneek hebben wij een subsidie ontvangen.	177.000	voordelig	I
Afval hogere inkomsten: We ontvangen hogere prijzen voor ingezamelde grondstoffen waardoor de inkomsten € 600.000 hoger zijn dan begroot. Daarnaast viel de afrekening van ingezamelde grondstoffen over 2020 gunstig uit, zijn er eenmalige vergoedingen voor zwerfafval en is er meer bedrijfsafval opgehaald waardoor in totaal € 300.000 aanvullende inkomsten zijn gegenereerd.	900.000	voordelig	I
Afval lagere kosten: Doordat er minder afval is opgehaald in combinatie met een eenmalige korting van Omrin op de verwerkingskosten van restafval, zijn de kosten € 500.000 lager dan begroot.	500.000	voordelig	I
Brugreparatie samen met Fryske Marren: Bij twee bruggen (Flinkeboskje Hemelum en Nije Dyk Uitwellingerga) is betonreparatie gedaan door Súdwest-Fryslân. De bruggen hebben een gedeeld eigendom tussen de gemeenten SWF en DFM.	-70.000	nadelig	I
Compensatie Fryske Marren brugreparatie: In december 2023 heeft een verrekening met gemeente De Fryske Marren plaatsgevonden.	70.000	voordelig	I
Elektriciteit: De extra middelen die beschikbaar zijn gesteld voor hogere elektriciteitsprijzen zijn niet verdeeld in de begroting. Zodoende levert dit bij team Vastgoed een voordeel op van € 1.300.000. Gemeentebreed lijkt er nog steeds sprake van een tekort van ruim € 500.000.	-500.000	nadelig	S
Werkplekken: Er is een overschrijding door de aanschaf van concentratie units (€ -85.000) en thuiswerkplekken (€ -45.000). Mede als gevolg van Corona is een andere vorm van werken (meer hybride) ontstaan.	-130.000	nadelig	I
Extra kosten beveiliging Poort 20 en de Marktstraat hoofdgebouw: Om de veiligheid te kunnen waarborgen voor personeel en klanten, is een noodzakelijke inzet gedaan aan extra beveiliging. Dit is een maatschappelijk probleem dat de nodige aandacht vergt. De beveiliging is structureel nodig.	-110.000	nadelig	S
Schoonmaakkosten: Er is een overschrijding i.v.m. Europese aanbesteding m.b.t. schoonmaak buitenlocaties. We zijn hierbij geconfronteerd met een stijging van schoonmaakkosten van 14% door stijging salarissen nieuwe CAO schoonmaakbranche. Dit is een onontkoombare overschrijding waarbij geen rekening is gehouden in ons schoonmaakkostenbudget. Dit vergt actie voor 2024 en verdere jaren.	-130.000	nadelig	S

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Pakketten en partijenpost: Betreft extra mailingen m.b.t. autoluwe binnenstad, extra verkiezingen (2 x), energietoeslag, energietransitie, witgoed regelingen, SWF Tichtby, etc.	-80.000	nadelig	I
Onderzoek afdrachten BTW: Er zijn extra kosten gemaakt t.b.v. onderzoek naar afdrachten BTW fiscus en BTW-compensatiefonds over de afgelopen jaren door een gespecialiseerd bedrijf om (mogelijk) teveel afgedragen BTW terug te vorderen. Het onderzoek is nog volop aan de gang, maar zoals het zich laat aanzien kunnen wij behoorlijk wat BTW terug vorderen bij de Belastingdienst (middels suppletie aangiften) en zullen de gemaakte onderzoekskosten ruimschoots gecompenseerd worden.	-320.000	nadelig	I
Rentekosten: Er is meer betaalde rente i.v.m. het aantrekken van drie nieuwe leningen in 2023 (lening t.b.v. Hiddum Houw en twee leningen i.v.m. liquiditeit cf. Wet FIDO). In de Programmabegroting 2024 zijn hier inmiddels al structurele middelen voor begroot.	-500.000	nadelig	I
Algemene Uitkering gemeentefonds: De Algemene Uitkering vanuit het gemeentefonds is € 7,3 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door de bijstelling via de decembercirculaire. Een groot deel van deze uitkeringen (€ 5,9 miljoen) zijn (specifieke) uitkeringen voor bestemde doeleinden welke deels in 2024 benodigd zijn. Waar nodig zal hiervoor een voorstel worden gedaan tot resultaatbestemming.	7.300.000	voordelig	I
Centraal opleidingsbudget: Er zijn minder opleidingskosten doordat een aantal trainingen door de gemeente zelf zijn ontwikkeld en verzorgd. Daarnaast is de verdeling van de budgetten per keten het afgelopen jaar gelijk gebleven aan het jaar ervoor, terwijl er meer te besteden was. Deze extra middelen zijn niet gebruikt.	349.000	voordelig	I
ICT-kosten: Hogere onderhoudskosten ICT met name door langer gebruik huidige infra (€ -932.000). Door het uitstellen van de investeringen in netwerk en serverinfrastructuur zijn de kosten sterk opgelopen. Door de uitgestelde investeringen is er ook sprake van onderuitputting op kapitaallasten, waardoor er een voordeel ontstaat (€ 400.000), echter dit voordeel is al in de vorige berap meegenomen ten gunste van het resultaat en de begroting is hierop al aangepast, waardoor het voordeel in deze berap niet meer zichtbaar is. Daarnaast staan tegenover de hogere kosten ook meer inkomsten uit de dienstverlenings-overeenkomst met de gemeente Harlingen (voordeel op inkomsten € 605.000).	-327.000	nadelig	I
Wet Open Overheid: Niet bestede middelen Wet Open Overheid (WOO) middelen. Deze incidentele middelen zijn benodigd voor uitvoering in 2024 en verdere jaren. Hiervoor zal een voorstel worden gedaan tot resultaatbestemming.	91.000	voordelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
<p>Kosten aanslagoplegging en uitvoering WOZ: De uitgaven zijn hoger dan begroot. Overschrijding komt door diverse factoren:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitloop implementatieproces nieuw belastingpakket, begroot was 1 januari live met het nieuwe systeem. Dit is uiteindelijk 28 juni geworden. Gevolg is een halfjaar langer inhuur projectleiding, functioneel beheer en inhuur ter vervanging van de projectleden. 2. Implementatie E-Loket (nog lopend). 3. Complexe dataconversie, die met name door de oude data is veroorzaakt. Het oude belastingstelsel was "te" flexibel. Waardoor er veel handmatig gecorrigeerd kon worden. Voor dat moment waarschijnlijk handig, nu lopen we tegen de problemen aan. In het nieuwe systeem komen deze gevallen op een foutenlijst. 4. Twee maanden freeze periode. Tijdens de freeze periode konden geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Na de freeze periode moesten alle werkzaamheden worden opgepakt. Om tijdig klaar te zijn is hiervoor extra ingehuurd. 5. Grote aantal bezwaren en beroepen door de ncnp bedrijven. We hebben dit jaar veel meer bezwaren binnen gekregen van no cure no pay bedrijven. 	-230.000	nadelig	I
<p>Toeristenbelasting: De meeropbrengst betreft het resultaat over het belastingjaar 2022. De toeristenbelasting wordt namelijk voor het grootste deel geheven in het direct opvolgende kalenderjaar, omdat veel ondernemers pas na afloop van het jaar de aangifte kunnen doen. De meeropbrengst is veroorzaakt doordat er in 2022 meer overnachtingen waren dan was begroot.</p>	161.000	voordelig	I
<p>Overige belastingen: Er is een meeropbrengsten bij de overige belastingen 2023, met name bij OZB woningen en OZB niet-woningen.</p>	400.000	voordelig	I
<p>Burgerzaken, uitgaven: Niet bestede middelen t.b.v. E-diensten Burgerzaken (€ 80.000) door vertraagde uitvoering. Na overeenstemming looptijd contract met Centric en verlenging lopende contract burgerzakenapplicatie is de verwachting dat de implementatie in het 2e kwartaal 2024 zal plaatsvinden. Daarnaast zijn er bij Burgerzaken middelen t.b.v. Keten Klantcontacten voor dienstverlenende activiteiten beschikbaar (€ 50.000). In afwachting van ontvlechting m.b.t. organisatie onderdelen binnen Keten Klantcontacten worden deze middelen geheralloceerd in 2024. M.b.t. de leges is er een voordeel van € 52.000, betreft lagere uitgaven i.v.m. dip aanvraag reisdocumenten, annex hiermee ook lagere leges inkomsten.</p>	182.000	voordelig	I
<p>Burgerzaken, inkomsten - Leges: Er zijn minder inkomsten uit leges, navenant ook lagere uitgaven leges i.v.m. dip aanvraag reisdocumenten die dit jaar nog speelt.</p>	-149.000	nadelig	I
<p>Inkomsten - Begrafenis- en grafrechten Meeropbrengsten begrafenis- en grafrechten van € 97.000.</p>	97.000	voordelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Opgavegeld: Dit jaar zijn er fors meer uren geschreven op projecten en grondexploitaties, doordat er ten eerste meer projecten zijn waar aan gewerkt wordt en ten tweede ook meer projectmanagers en ondersteuners zijn die uren schrijven op projecten.	480.000	voordelig	I
Salariskosten: Er zijn extra inkomsten als gevolg van detachering van personeel en de uitkeringen van het UWV voor ZW, WAZO en ouderschapsverlof. Daarnaast zijn nog niet alle middelen ingezet die beschikbaar zijn gesteld bij de Actualisatie van de Programmabegroting 2023 voor personele inzet om de ambities uit het coalitieakkoord waar te maken.	1.200.000	voordelig	I
Overige uitgaven: Een aantal budgetten laat een forse onderschrijding zien: <ul style="list-style-type: none"> - Kernenbeleid: € 57.000. - Programma Werken: € 140.000. Als gevolg vanonder andere € 70.000 voor Technolab dat is betaald vanuit Economische Zaken en € 50.000 voor het Mentorprogramma wat pas in 2024 wordt uitgevoerd. - Sterke, aantrekkelijke stads- en dorpskernen: € 170.000. Voor een bedrag van € 125.000 zal worden voorgesteld om dit via resultaatbestemming mee te nemen naar 2024. Dit is voor een carpoolplaats bij Bolsward. Zie hiervoor ook de actieve info 'Verplaatsing carpoolterrein Bolsward-West naar rotonde nabij aansluiting Exmorraweg op N359' (week 42). 	367.000	voordelig	I
Duurzaamheid: In april 2023 heeft de gemeente Súdwest-Fryslân samen met het Wetterskip vier windmolens van windpark Nij Hiddum Houw overgenomen van Vattenfall. Met de overname is een totale investering gemoeid van circa 40 miljoen. Onze gemeente en het Wetterskip hebben hiervoor de besloten vennootschap Hiddum Houw B.V. opgericht, waar zij ieder voor 50% aandeelhouder in zijn. De samenleving in het gebied participeert door middel van obligaties met een totale waarde van € 2,5 miljoen. In de zorgvuldige voorbereiding in 2022 en 2023 zijn diverse aanloopkosten gemaakt in technische, financiële en juridische begeleiding en advies, alsmede de overnamekosten zelf. Al deze kosten zijn in de afgelopen jaren voorgeschoten door het Wetterskip. Eind 2023 is duidelijk geworden welk deel ten laste gebracht kan worden van het windpark zelf en welk deel voor rekening van de eigenaren is. Voor onze gemeente betekent dit een eenmalige kostenpost.	-199.000	nadelig	I
Duurzaamheid: Dit betreft de transitorische rente van april tot en met december van het windpark Nij Hiddum Houw. In de begroting is geen rekening gehouden met deze inkomst.	112.000	voordelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Kapitaallasten geplande investeringen: Er is een voordeel van € 596.000 vanwege begrote kapitaallasten die nog niet zijn ingegaan in 2023. Het betreft diverse kapitaallasten voor het ontwikkelfonds, kunstgrasvelden, de buitendienst Bolsward en verduurzamen van gemeentelijk vastgoed.	596.000	voordelig	I
Wet goed Verhuurderschap: Via de Decembecirculaire 2022 is een bedrag van € 97.000 beschikbaar gesteld voor de Wet goed Verhuurderschap. Hier wordt nog een invulling aan gegeven.	97.000	voordelig	I
MFA De Treffe: Er is een voordeel van € 61.000 door de overname van MFA De Treffe. Dit is conform de Berap april, mei, juni 2022.	61.000	voordelig	S
Totaal van bovenstaande afwijkingen	9.235.000	voordelig	
Aangepast verwacht resultaat	6.288.000	nadelig	

Opgemerkt zij dat bovenstaande verwachting een voorlopige inschatting is. Pas in de eerste drie/vier maanden van 2024 komt alle informatie samen en weten we waar we op uitkomen.

Mogelijk zal voor een deel van bovenstaande voordelen een voorstel tot resultaatbestemming worden gedaan bij de behandeling van de Jaarstukken 2023. Daardoor is niet alle ruimte vrij besteedbaar.

10 Ombuigingsmonitor

Inleiding

In de Programmabegroting 2020 is een groot aantal ombuigingen opgevoerd, oplopend naar € 10,2 miljoen in 2023. De meeste hiervan zijn inmiddels structureel gerealiseerd of vervallen. Nog een klein deel staat/ stond open.

Volledig bedrag van de ombuigingen ingevuld in 2023

Voor 2023 stond in de vorige bestuursrapportage alleen nog een bedrag open van € 200.000 voor Continu verbeteren. Dit is inmiddels incidenteel gerealiseerd voor 2023. Daarmee is de gehele ombuiging ingevuld in 2023 (gerealiseerd dan wel vervallen).

Rapportage via reguliere P&C-cyclus

Enkele zaken zijn nog niet structureel gerealiseerd. Verkoop snippergroen is bijvoorbeeld bij voorbaat niet structureel behaald, omdat elk jaar opnieuw een prestatie (verkoop) moet plaatsvinden. Dus elk jaar start de teller daar weer op nul. Gezien de ervaringen in de afgelopen jaren, is dit niet een grote uitdaging, omdat er voldoende wordt verkocht. De te behalen (hogere) opbrengst is wel structureel opgenomen in de begroting. Daarmee is de te behalen verkoopdoelstelling ook in latere jaren gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor Verkoop strategische gebouwen. Ook voor Continu verbeteren is een structurele taakstelling opgenomen in de meerjarenbegroting. Ook daarvoor geldt dat daarmee de doelstelling blijvend is opgenomen in de begroting.

Het is niet nodig om over deze ombuigingen te blijven rapporteren via een separate ombuigingsmonitor, omdat de verantwoording mee loopt in de reguliere P&C-cyclus. Mocht de begroting niet gehaald worden, dan wordt daarover gerapporteerd via de reguliere rapportages (bestuursrapportage en jaarrekening).